

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 1. — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri poš. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Razvoj na diplo- matskih bojiščih

Zanimanje za razvoj vojnih operacij na zapadu odvrca poglede javnosti od diplomatske delavnosti obeh vojnih strank ter ostalih velesil. Ta diplomatska delavnost pa v zadnjem času navzlic večji vojni dinamiki ni prav nič popustila. Nasprotno, vtis je, da celo narašča, in sicer v razmerju z vedno tesnejše odmerjenim časom, ki je velesilam izven vojne na razpolago za njihove odločitve v zvezi z vojno, ter v razmerju s potrebami obeh vojnih strank. Kolikor bolj postaja ta diplomatska delavnost sestavni del borbe za končne odločitve na bojiščih, toliko bolj upravičeno lahko govorimo tudi v tej zvezi o »bojiščih«, saj se tudi na diplomatskem področju odigrava najostrejša borba za osvojitve nekaterih važnih postojank, katerih vključitev v ta ali oni vojni tabor utegne bistveno vplivati na nadaljnji razvoj vojne in na njen izid. Dasi se ta borba poletno predvsem okoli velesil izven vojne, so več ali manj potegnene vanjo tudi vse druge države, zlasti one v sredozemskem predelu in na evropskem jugovzhodu.

Trenutna diplomatska aktivnost obeh vojnih strank je nekako takole razdeljena: Nemčija razvija svojo delavnost predvsem na polkrogu Rim-Moskva, zajemajoč vanj vse vmesni prostor, a vedno bolj tudi v Tokiju, ki se mu Nemčija tem manj želi odpovedati, kolikor večja je nevarnost neposrednega ameriškega posega v evropsko vojno. Zavezniški osredotočujejo svojo diplomatsko delavnost predvsem na Washington in Moskvo, na drugi strani pa tudi na Rim in Tokio.

Pri nekaterih velesilah izven vojne je torej na delu diplomacija obeh vojnih strank, pri katerih se vidnejše uveljavlja samo eden izmed obeh vojnih taborov, medtem ko se pri vsaki izmed njih vpletajo vmes še diplomacije ostalih velesil izven vojne. Jasno je, da nastajajo ob tolikšnem istočasnem prepletanju raznih teženj sproti novi položaji, ki mečejo svoje sence tudi na prostore med velesilami, torej na srednje velike in male države izven vojne. Tako se navzlic videzu nespremenjenosti v diplomatskem položaju te ali one države pojavljajo spremembe, s katerimi morajo diplomacije vseh držav sproti računati, ako hočejo biti kos svojim težavnim nalogom.

Pri velesilah izven vojne je mogoče v zadnjem času ugotoviti nekatere značilne spremembe diplomatskih bojišč. Še vedno najmanj neposredno vpleteni v tok dogodkov v zvezi z vojno se zdita Japonska in Rusija, medtem ko sta se ostali dve velesili izven vojne, Zedinjene države in Italija, že zelo približali samemu robu vojne. Seveda so tu še vedno velike razlike v položajih, ni pa več mogoče zanikati nekega značilnega razvoja v prevzemanju pozicij, ki gre v smeri od večje k manjši oddaljenosti od sedanje vojne.

Tako obstoji na primer razlika v nevtralnosti Japonske in Rusije. Medtem ko Rusija izkorišča oboroženi spopad na zapadu za čedalje večje diplomatsko uveljavljanje v vsem tako zvanem »mrtvem pasu« na evropskem severu, vzhodu in jugovzhodu, torej za čim aktivnejšo politiko na svoj račun, je Japonska za sedaj še v čakaniju nadaljnjega razvoja, pri čemer jo iz razumljivih zemljepisnih razlogov bolj od razvoja v Evropi zanima razvoj ameriške in sovjetske politike.

Še večja pa je razlika v stališču Italije in Zedinjenih držav glede evropske vojne. Medtem ko se Italija v sedanji vojni, vedno bolj angažira na nemško stran, se Zedinjene države vedno bolj angažirajo na zavezniški strani. Obe velesili torej vedno bolj opuščata svoje dosedanje stališče, Italija stališče nevojškovanja, Zedinjene države pa stališče nevtralnosti, v čemer se zdi, da je celo neka medsebojna odvisnost. Kolikor bolj namreč Italija opušča svojo politiko nevojškovanja, toliko bolj opuščajo tudi Zedinjene države svojo nevtralnost. Medtem ko je Italija iz nevojškovanja, ki je bilo na začetku precej podobno nevtralnosti, že prešla v fazo tako zvanega »predvojškovanja« in iz te celo že tako daleč, da se sedaj na splošno govori o njenem skorajšnjem vstopu v vojno, so se Zedinjene države iz nevtralnosti že zelo približale stališču »nevojškovanja« na korist zaveznikov. Dve izmed velesil izven vojne sta torej teoretično več ali manj že odločeni, dve pa sta še neodločeni, toda vse štiri so se v zadnjem času znatno približale robu vojne.

Diplomatska tekma obeh vojnih strank za pridobitev velesil izven vojne je vedno bolj dramatična. Zdi se, da gredo nemški računi za tem, da bi Italija direktno intervenirala, Rusija ostala vsaj nevtralna, Japonska pa vezala Zedinjene države za primer njih vstopa v vojno, podobno kakor je doslej Italija vezala francoske in angleške oborožene sile. Zavezniški pa na-

Med Rimom in Washingtonom Zedinjene države kažejo vse bolj odkrito simpatije za zaveznike, dočim zagovarja Mussolini nemško-italijansko tezo o novi ureditvi Evrope — Razgovori med obema vladama na mrtvi točki, vendar pa so vrata še odprta

Rim, 7. jun. p. Veliko senzacijo je izzvala vest Associated Press, po kateri je osebni tajnik prezidenta Roosevelta sporočil novinarjem, da se razgovori med Rooseveltom in Mussolinijem sicer še nadaljujejo, da pa so nastali novi momenti, ki v veliki meri otežkočajo sporazum. Roosevelt je namreč ob priliki svojega zadnjega telefonskega razgovora z Mussolinijem sporočil, da bodo Zedinjene države prekinile vse gospodarske stike z Italijo, če bi šla v vojno proti zaveznikom ter da se bodo temu ukrepu priključile tudi vse ostale države ameriškega kontinenta. Včeraj je bilo čutili izvestno napetost med Rimom in Washingtonom. Temu pripisujejo tem večjo važnost, ker se je poprej mnogo govorilo o skupnem ameriško-italijanskem predlogu za preureditev Evrope. Povsem izgleda, da so sedaj razgovori med Rimom in Washingtonom običali na mrtvi točki, predvsem zaradi tega, ker zastopa Roosevelt zmernejše stališče zaveznikov, dočim zagovarja Mussolini italijansko-nemško tezo.

V zvezi s tem mnogo komentirajo članek »Giornale d' Italia«, v katerem piše Gayda, da se Zedinjene države vedno bolj postavljajo na stran zaveznikov in se tako vmešavajo v evropske zadeve. S tem so se odredke Monrovi doktrini in lahko se zgodi, da se bodo začele tudi evropske države vmešavati v ameriške zadeve. Prvič se je v italijanskem listu pojavil napram Zedinjenim državam tak ton. Ta smatrajo za znak, da je Rooseveltovo prizadevanje v Rimu propadlo. Ni sicer znano, ali bo Roosevelt nadaljeval svojo akcijo, toda v Rimu zatrjujejo, da razgovori še ni definitivno prekinjeni. Čeprav se Italija mrzlično vojaško pripravlja, obstoja namreč še vedno upanje, da bi mogel nastati nov preokret. Posebno upanje polagajo na najavljeni prihod bivšega francoskega ministrskega predsednika Lavalja v Rim, ki bi imel baje predložiti Italiji nove konkretne predloge Francije za ureditev medsebojnih sporov. Toda v merodajnih krogih v Rimu izjavljajo, da se Italija ne more zadovoljiti s koncesijami, na katere bi eventualno pristali zavezniški, marveč vztraja na popolnoma novi ureditvi razmerja sil na Sredozemskem morju.

Rim, 7. jun. z. Članek, ki ga je napisal Gayda v »Giornale d' Italia« na naslov Zedinjenih držav, je zbudil v rimskih diplomatskih krogih veliko pozornost. Iz tega sklepa, da so ostali razgovori, ki so se zadnje dni tako intenzivno vodili med Rimom in Washingtonom, brez rezultata. V rimskih krogih naglašajo, da tudi Zedinjene države ne morejo odvrniti Italije od njene načrtane poti.

Rimski dopisnik »Basler Nachrichten« poroča, da govore razni znaki za to, da bo Korziko v primeru, da bo stopila Italija v vojno, že prvi dan zajela vojna vohra. Mnogo letalcev, med njimi tudi tajnik fašistične stranke Muti, je že odpotovalo v Sardinijo, da bi mogli v danem primeru takoj kreniti na Korziko, druga skupina pa je zbrana na Siciliji za napad na Malto.

Amerika pospešeno zalaga zaveznike z orožjem

Roosevelt bo zahteval od parlamenta posebna pooblastila za prodajo vojnega materiala ameriške vojske zaveznikom

Washington, 7. jun. s. (Reuter). Mornariško ministrstvo je vrnilo letalskim tvojnicam 50 bombnikov-strogoletcev, naročilo pa je zanje v isti vrednosti pri tvojnicah nova letala. S to transakcijo dobe ameriške tvojnice možnost, da vrnjene bombnike, ki so posebno dragoceni, takoj prodajo Angliji in Franciji. V kratkem bosta tako ameriška mornarica kakor tudi vojska izvedli še več sličnih transakcij v prid zaveznikom.

New York, 7. junija. AA. (Reuter) V krogih zavezniške komisije za nabavke, ki se mudi v Ameriki, naglašajo, da so dosedanja nakupi dosegli vrednost 1200 milijonov dolarjev. Za to svoto so zavezniški nabavili letala in letalske motorje. Dozdaj je bilo dobavljenih 2300 ameriških letal. Zavezniški predlog o odkupu presežka ameriškega vojnega materiala se lahko pričakuje v 24 urah.

Washington, 7. junija. AA. (Reuter) Šef vojnega odbora za topništvo je odredil, da morajo vse tovarne municije Zedinjenih držav delati 6 dni tedensko ter po 24 ur dnevno, da bi se zvišala proizvodnja municije.

Washington, 7. junija s. (Reuter). Predsednik Roosevelt je sporočil danes na konferenci tiska, da bo ista metoda, s katero je bilo včeraj vrnjenih tovarnam 50 mornariških bombnikov - strogoletcev, da jih prodajo zaveznikom. Vporabljeni v bodoče tudi za ostala ameriška vojaška letala in druge vrste orožja. Ker sedanji ameriški zakoni ne dovoljujejo takega postopka za topove, je sporočil predsednik Roosevelt, da bo tudi za prodajo topov zahteval od kongresa posebno pooblastilo. V zavezniških krogih poudarjajo, da bo tako pooblastilo posebno važno, ker bo omogočilo zaveznikom nakup 75 mm topov proti tankom v

Zedinjenih državah, kjer so bili ti topovi 1919 prvič konstruirani in pozneje izdelani v velikem številu.

Roosevelt je dalje dejal novinarjem, da vrnitev letal tovarnam upravičuje dejstvo, da tipi letal sedaj zelo hitro zastarijo. Zaveznikom bo omogočen v Zedinjenih državah tudi nakup municije v večjih množinah, pač pa najbrže ne bo mogoče nakup starih ameriških rusilcev.

Intervencija pariškega in londonskega poslanika

Washington, 7. junija z. Presenetljivi sklep ameriške vlade, da takoj podpre zavezniške z vsem razpoložljivim vojnim materialom, je posledica telefonskega razgovora, ki ga je imel Roosevelt z ameriškim poslanikom v Parizu in Londonu. Oba sta opozorjena na to, da utegejše roditi velike izgube vojnega materiala pri umiku v Franciji za zavezniške zelo hude posledice. Roosevelt se je nato takoj posvetoval z ministrom pravde Jacksonom, ki je našel formulacijo, po kateri je lahko vlada sprejela omenjeni sklep, ne da bi s tem kršila nevtralnostne zakone.

Preko Kanade v Evropo

Washington, 7. junija. AA. (Reuter). Neke opazovalci mislijo, da pomeni najnovejši sklep o izročitvi dolžnega števila letal ameriške mornarice njihovim konstruktorjem, ki jih lahko pošljejo zaveznikom, kakor tudi odločitev, da se sme prodati prebiti pušk in topov ameriške vojske, konec ameriške nevtralnosti. Po drugi strani pa opozarjajo na dovoljenje, po katerem smejo ameriški piloti leteti v Kanado odkoder bodo nadaljevali vožnjo z letali na Anglijo. Mislijo, da je to dovoljenje posledica predvsem osebnega apela poslaničkov Zedinjenih držav v Parizu in Londonu Rooseveltu za pomoč zaveznikom.

Washington, 7. junija AA. (Reuter). Vest, da bodo Zedinjene države takoj dale za zveznikom letala na razpolago, je ustvarila splošen vtis, da koraka USA v vojno.

Novi krediti za federalno policijo

Washington, 7. jun. AA. (DNB). Rooseveltova namera, da bo zahteval nove kredite za federalno tajno policijo, izjave uglednih ameriških vojaških osebnosti o nevarnostih, ki groze Panamskemu prekopu od pete kolone in druge reportaže agencij o delovanju pete kolone so zbudile splošno nervoznost in v severnem in južnem delu ameriške celine. V Washingtonu samem so vse nemške družine pod stroгим nadzorom. Ustanavljajoči se prostovoljski policijski klubi ovojajo tajni policijski osebe, ki se jim zde sumljive.

Američani zapuščajo Anglijo in Irsko

London, 7. junija. s. (Reuter). Kakor poročajo iz Washingtona, je odredilo ameriško zunanje ministrstvo, da prekomornik »George Washington«, ki pride v Evropo po ameriške državljane, ne bo pristal v Genovi, kakor je bilo prvotno določeno, temveč odpluje 12. junija direktno iz zapadnoirske luke Galway.

V zvezi s tem je izdalo ameriško veleposlaništvo v Londonu okrožnico ameriškim državljanom, ki jih opozarja, da imajo na parniku »George Washington« zadnjo priliko do konca vojne, da se vrnejo v Zedinjene države. Če kljub temu žele ameriški državljani ostati sedaj še nadalje v Angliji in Irski, store to na lastni riziko. Odslej ne

bo nobena ameriška ladja več prišla po Američane v Evropo. Okrožnica pa tudi opozarja, da je po ameriskem nevtralnostnem zakonu ameriškim državljanom prepovedano potovati na ladjah vojujočih se držav in da zato ameriško poslanništvo za taka potovanja ne bo izdajalo nobenega dovoljenja.

Vojaške priprave Italije

Italijanske ladje na odprtem morju dobile ukaz, naj se umaknejo v nevtralne luke

Rim, 7. jun. (Dr. O. A.) Po soglasnem mnenju mednarodnih opazovalcev bo prihodnji teden najkritičnejši in bo morda prinesel končno odločitev Italije.

Iredentistična propaganda zavzema medtem zmerom ostrejša oblika. Rim je danes ves preplavljen z lepaki, na katerih se zahtevajo Korzika, Malta in druge točke na Sredozemskem morju. Dopoldne je bil svečano odkrit spomenik maltskemu iredentističnemu voditelju Mizziu. O tej priliki je prišlo do demonstracij proti Veliki Britaniji. Vsi govori so izzvenili v odločni zahtevi: Malta mora pripasti Italiji. Zanimivo je, da so po višjem nalogu odstranili z zidov vse lepake, v katerih so bile našete italijanske revindikacije tudi napram nekaterim balkanskim državam. Vsa vojna propaganda je v resnici naperjena izključno proti zaveznikom. Za vsako posamezno italijansko revindikacijo so se v Rimu že ustanovili posebni akcijski odbori.

Tudi Vatikan se pripravlja na vojno. Palazzo di Santa Marta se že preureja, tako da bo služil angleškemu in francoskemu poslanstvu pri Vatikanu, ako bi se morali poslaništvi umakniti iz Italije. Vatikanska skladišča se preurejajo v protiletalska zaklonišča. Vatikanska knjižnica in arhiv sta že zaprta.

Italijanski listi se nič več dosti ne bavijo z Balkanom. Nocoj citirajo le nemško polsloženno »Börsen-Zeitung«, ki ponovno izraža skupno željo Nemčije in Italije, da bi se v južnovzhodni Evropi ohranil mir.

Italijanska intervencija bi imela nedvomno resne posledice za ves vzhodni del Sredozemlja in tudi dežele ob Črnem morju. Sofijski poročevalec »Giornale d' Italia« citira nocoj mnenje uglednega bolgarskega publicista prof. Genova, ki upa, da bo mogoče vendarle še nadalje ohraniti mir na Balkanu ter obeležuje položaj takole: »Turčija in Egipt sta v posebnem položaju in je malo verjetno da bosta mogli ohraniti svojo nevtralnost ko se bo vojna razširila na Sredozemlje. Ni mogoče napovedati kakšno stališče bi v takem primeru zavzela Rusija, morala pa bo nedvomno braniti svoje interese. kajti vojna, v kateri bi bila soudeležena tudi Turčija, bi nujno sprožila vprašanje Dardanel, a Rusija ne bi mogla ostati pasivna, ko bi se načela vprašanja, ki so v tesni zvezi z njenimi življenjskimi interesi.«

Rusko-italijanski odnosi so postali po zaslugi Berlina v zadnjem času spet popolnoma korektni in ni pričakovati, da bodo nastala kaka nova nasprotja med obema državama, marveč se bodo vsa sporna vprašanja pravčasno sporazumno uredila.

Nalog italijanskim ladjam na odprtem morju

New York, 7. junija. s. (Reuter). Zastopstvo italijanske preokceanske paroplovne družbe v New Yorku je danes javilo, da je prejelo direktno iz Rima nalog, da naj vse italijanske ladje, ki so na odprtem morju, takoj odplujejo v nevtralne luke in da naj nobena ladja, ki je še v luki, ne odpluje.

London, 7. junija. s. (Reuter). Tukajšnje

zastopstvo italijanske preokceanske paroplovne družbe izjavlja, da nima nobenih navodil, da naj bi odšle italijanske ladje takoj v nevtralne luke.

New York, 7. junija s. (Ass Press). Potrjujejo, da so vse italijanske trgovinske ladje na odprtem morju prejele navodila, da naj se podajo v nevtralne luke.

Rim, 7. junija. s. (Reuter). Po uradnih podatkih odpluje italijanski prekomornik »Rex« 12. junija na svojo redno pot iz Italije v New York.

Poslednji Italijani zapuščajo Malto

Malta, 7. junija. AA. (Havas). Malto zapuščajo še poslednji Italijani. Zoridi kampanje proti peti koloni in proti vohunstvu priporočajo oblastva, naj ima vsakdo pri sebi izkaznico s fotografijo.

Poziv vsem članom fašistične stranke

Pariz, 7. junija. p. Agencija Radio poroča iz Rima, da so vsi člani fašistične stranke dobili nalog, naj oblečejo uniformo in pridejo na Beneški trg, kjer bodo slišali važno izjavo Mussolinija. Dan in čas te manifestacije jim bo naknadno sporočen.

Maršal de Bono — poveljnik južnih armad

Rim, 7. junija. AA. (Stefani). Maršal in inspektor prekomorskih kopenskih sil de Bono je prevzel poveljstvo nad južno skupino armad.

Darre pri Mussoliniju

Rim, 7. junija. AA. (Havas) Sestanek med nemškim poljedelskim ministrom Darrejem in Mussolinijem je potekel zelo pri srčno. Razgovoru je prisostvoval italijanski poljedelski minister Tassinari.

Edina možnost

Milan, 7. junija. AA. (Stefani) Pod naslovom »Edina odgovornost« objavlja »Popolo d' Italia« članek, v katerem pravi:

Francoski uradni krogi trdijo, da bo Italija, če stoji v vojni, odgovorna za razširjenje vojne. Francozi so pozabili, da je ravno Italija delala na tem, da se Evropa izogne vojni, dočim zapadni plutokratski državi nista hoteli o tem niti slišati. Nepomirljivo stališče Anglije in Francije je izviralo odtod, ker sta bili prepričani, da bosta premagali tako Nemčijo kot Italijo. Namesto da bi ugodili pravičnim zahtevam, teh dveh držav, sta Francija in Anglija zagrabili za orožje ter je zato nastala vojna v Evropi. Šli sta v vojno, da bi uničili proletarske države. Danes, ko izvaja Italija pogodbo, podpisano z Nemčijo, se govori o odgovornosti Italije, kakor da fašistična revolucija že takrat ne bi bila prevzela zgodovinske odgovornosti, da namreč odpre italijanskemu narodu pot v bodočnost in da ga osvobodi zemljepisnega in gospodarskega suženstva.

Interesi Rusije na Balkanu

Nemški čemanti o izmenjavi not med Moskvo in Nemčijo glede Balkana

demantrirajo zadnje dni razširjene vesti, da je prišlo med nemško in sovjetsko vlado do izmenjave not glede Balkana ter naglašajo, da jim o vsem tem ni nič znane. Prav tako zanikajo vesti, da bi bil imel sovjetski poslanik v Berlinu v znanjem ministrstvu razgovore glede baltskih držav.

Cripps prispel v Sofijo

Sofija, 7. junija. AA. Novi britanski moskovski poslanik sir Cripps je na voznji v Moskvo prispel iz Aten v Sofijo.

Sofija, 7. jun. br. Na poti v Moskvo je sredi prispel v Sofijo novi angleški poslanik pri sovjetski vladi sir Stafford Cripps. Danes dopoldne je imel daljši razgovor z ministrskim predsednikom Filovom in zunanjim ministrom Popovom. Naknadno se je zvedelo, da sir Cripps ne potuje naravnost v Moskvo. Danes dopoldne se je z brzovlakom odpravil v Bukarešto, kjer se bo prav tako sestal z vodilnimi rumunskimi državniki. Njegovi razgovori v Sofiji in Bukarešti imajo izključno informativni značaj. V ponedeljek se sir Cripps znova vrne v Sofijo in bo nato od tod z letalom odpotoval v Moskvo. Pri zunanjem ministru Popovu je bil danes tudi italijanski poslanik Magistrati.

TRETJI DAN NEMŠKE OFENZIVE

Pritisk na francoske postojanke se je še stopnjeval — Sedaj nastopajo z vso silo že tudi oklopne divizije — Nemško prodiranje proti Le Havreu

Naše včerajšnje domneve o treh glavnih smereh nove nemške ofenzive so se, kolikor se da sklepati iz današnjih poročil, v celoti potrdile. Predvsem je vsmerjen nemški pritisk na skrajnem zapadu v obalnem pasu na Rouen. Cilj tega sunka je očitno Nemci zavzeti ali z dosego Rouena vsaj odrezati od Pariza. Nemške čete so na tem odseku zabeležile prve uspehe. Prekoračile so reko Sommo in potisnile francoske postojanke proti jugu do reke Bresle. Na terenu med Sommo in Bresle, ki je širok kakih 25 km, so se odigravali večerji nadaljnji srđiti boji. Sedaj je nemško vodstvo vrglo v borbo že tudi oklopne divizije. Zavezniška poročila cenijo, da je samo na tem odseku v akciji 1000 do 2000 nemških tankov, zatrjujejo pa, da je nova francoska protitankovska obramba mnogo bolj učinkovita, kakor je bila v bojih v Belgiji in Flandriji.

Drugi glavni nemški sunek gre v smeri od Peronnea proti Parizu, tretji pa na vzhodnem delu fronte od Rethela proti jugu. Po dosedanjih poročilih je položaj še

nepjasen, ker niti zavezniške niti nemške vesti ne vsebujejo krajevnih podatkov. Iz vseh poročil pa izhaja, da je ta vzhodni sunek med Soissonsom in Rethelom izredno sridit. Baje operirajo Nemci tam s 40 pehotnimi in nekaj oklopnimi divizijami, v katerih sestavi je okrog 200 tankov. Kakor izgleda, je ta odsek za francosko vrhovno vodstvo najvažnejši in morda najbolj občutljiv, ker zatrjujejo nekatere vesti, da vodi v njem obrambne operacije vrhovni poveljnik Weygand osebno.

Vesti iz zavezniških virov pravijo, da položaj ni slab, obenem pa s vpre pred velikim optimizmom in na več mestih omenjajo, da je treba računati z borbami v glavnem zavezniško vodstvo še z možnostjo načuna zavezniško vodstvo še z možnostjo nadaljnjega umikanja na nove pozicije.

Letalstvo se je tudi v noči od četrtka na petek ter v teku včerajšnjega dneva aktivno udeleževalo. Nemška letala so prvič v večjem številu napadla pokrajine v Angliji, o učinku napada pa še ni zanesljivih poročil.

svojo redno prometno službo po določenem voznem redu. Vse druge ladje bodo odslej izpostavljene nevarnosti obstreljevanja, če bi se skušale ponoči približati obali.

Glavne značilnosti dosedanjih bojev

London, 7. junija. AA. (Reuter). Vojaški urednik Reutera piše:

Francoska vojska je že sijajno dokazala svoje nove ideje v novi bitki na Sommi in Aisni. Obrambne postojanke, ustvarjene v manj kot treh tednih, so na več točkah držale sovražne motorizirane oddelke in to je glavna značilnost dosedanje bitke. Na nekaterih točkah smo morali prepustiti nekaj ozemlja sovražniku, a to ne pomeni, da bi bil sovražnik kjerkoli predel obrambno črto, ker segajo obrambne postojanke daleč v globino. Na tej novi črti ni utrdil. Če sovražnik kje prodre, se tudi francoska obramba pomakne obenem za njim in se sovržnik znajde v istem položaju kakor prej, le s to razliko, da je po tem napadu znatno slabši. Toda pregledaj se še, prepuščati se optimizmu, ker vemo, kako strašne udarce so zmogli Nemci izvesti na določenih točkah, da utro pot svojim tankom. V takšnih okoliščinah nima zavzemanje in izgubljanje terena istih posledic kakor poprej. Obe strani imata velike rezerve pehote. Treba je pa tudi poudariti, da imajo tudi Francozi velike divizije oklopnih avtomobilov.

London, 7. junija. AA. (Havas). Londonški listi ugotavljajo z globokim zadovoljstvom, da je govor Paula Reynauda poln prepričanja, da sta Francija in Anglija odločeni vztrajati na bojišču do konca in razviti svojo produkcijo orožja do maksima, da bosta mogli pozneje preiti v protiofenzivo. Ne da bi se spuščali v pretiran optimizem, poudarjajo listi, se je zavezniška fronta pokazala odporno in je ohranila zveze po zaslugi globoke obrambne sisteme in posebnih dispozicij proti tankom. Listi izrekajo priznanje junastvu in visoki morali zavezniških čet in ponovno poudarjajo voljo Anglije, da pošlje v Francijo kar največ orožja. Listi pravijo, da se je Velika Britanija izpremenila v orjaški aparat.

Kralj Jurij med letalci

London, 7. junija. AA. (Havas). Angleški kralj je inspiciral taborišče Aldershot. Spremljal ga je vojvoda Gloucesterski. Obisk je trajal tri ure. Kralj se je zanimal za stanje čet, nakar se je vrnil v London.

Borza v Londonu čvrsta

London, 7. junija. AA. (Reuter). Današnja borza je potekla v mirnem razpoloženju. Toda glede na naziranje poučenih krogov o sedanjem položaju na bojišču so tečaji pokazali čvrsto tendenco.

Obsodba vodje komunistov

Oakland, 7. jun. s. (Reuter). Vodja novevalandskih komunistov je bil obsojen na 9 mesecev zapora zaradi razširjanja prepovedane literature.

Kralj Leopold o svoji odločitvi

Berlin, 7. jun. br. (Stefani). Belgijski kralj Leopold je počel, kakor je bilo že pred dnevi objavljeno, papežu Piju XII. in ameriški predsedniku Rooseveltu daljša poročila, v katerem je obrazložil razloge in okoliščine, sprito katerih se je odločil za kapitulacijo. O vsebini njegovega sporočila je bilo mogoče zvedeti šele davi nekaj podrobnosti.

Kralj Leopold pravi v njem, da je belgijski narod skrupulozno izpolnjeval vse svoje mednarodne obveznosti, pri tem pa se je tudi trdno odločil, da bo pogumno branil vsako peč svoje zemlje. Belgijski narod je to tudi storil, dokler ni bila usoda Belgije zapčena. V teku velike borbe je nastopil položaj, ki ga ni zakrivila belgijska vojska in sprito katerega je bil vsak nadaljnji odpor zaman. Belgijska armada je bila na sorazmerno majhnem področju obkoljena. Poleg nje se je zbralo na tem ozemlju na 100.000 beguncev, ki so skupno s prebivalstvom belgijske Flandrije povzročili naravnost nepremagljive težave za vsako bojevanje. Glede na tak položaj je bilo nemogoče nadaljevati borbo, ki bi se bila nujno končala s popolnim uničenjem vojske in ljudstva, ne da bi bilo to zaveznikom niti malo v korist.

Rusija bo ojačila posadke v Baltiku

Moskva, 7. junija. o. V Moskvu je danes prispel litovski ministrski predsednik v spremstvu nekoga višjega funkcionarja zunanjega ministrstva ter vrhovnega poveljnika litovske vojske generala Reklaitisa. Razgovori v Moskvu bodo političnega in vojaškega značaja. Splošno sodijo, da bo ob tej priliki mogoče dokončno urediti spor, ki je nastal zaradi ugrabitev ruskih vojakov iz ruskih garnizij v Litvi.

Stockholm, 7. jun. o. Tukajšnji listi poročajo, da je zastopnik vojnega komisarja te dni inspiciral letonske železnice ter imel dolge razgovore z letonskimi vojaškimi krogi. Kakor se doznavo so pri tej priliki razpravljali o razširjenju sovjetskih vojaških oporišč na Letonkem. S sovjetske strani je bila postavljena tudi zahteva, da se baltične države v vojaškem pogledu podreje sovjetskemu vrhovnemu poveljstvu. Sovjetske posadke v vseh baltičskih državah bodo še znatno ojačene.

Zadržana italijanska ladja

Aleksandrija, 7. junija. AA. (Havas). Ko je nekita italijanska ladja hotela odpluti iz Aleksandrije, so oblastva odredila izkrcanje tovara. Ladja je bila otovorjena z bombažnimi balami. Zdalj policija pregleduje ta tovar.

Francosko vojno poročilo

Bitka se nadaljuje z vso srđitostjo na vsej fronti

Pariz, 7. jun. br. (Havas). Vrhovno poveljstvo francoske vojske je davi objavilo naslednje 555. vojno poročilo:

Po sorazmerno mirni noči se je bitka na vsej fronti davi nadaljevala v enakih okoliščinah kakor včeraj.

Pariz, 7. junija. AA. (Havas): Noč ni prinesla nobene spremembe v splošnem položaju. Francozi so jo izrabili za oskrbo skoraj vseh točk, na katere se oslanja obramba. Tako so davi, ko se je spet začela bitka z isto srđitostjo in na isti fronti kakor včeraj, razpolagale čete spet z velikimi rezervami municije. Vojaški krogi so zadovoljni z razvojem operacij v zadnjih dveh dneh, posebno pa z rezultati tankovskih bojev. Računajo, da je uničenih 400 tankov od 2000, kolikor so jih Nemci vrgli v boj. Tankov, ki so prodrli v notranjščino francoskih postojank, niso nikjer spremljali pehotni oddelki, ker jih je sprejel ogenj iz francoskih obrambnih postojank.

Pariz, 7. junija. AA. (Havas) Od Rokavskega preliva pa do Chemin des Dames se bje bitka, ki bo odločila o usodi sveta. Boji ki so se začeli v sredo, se nadaljujejo sridito in neizprosnno.

Charles Maurice piše v »Petit Parisien«: Podčrtati je treba, da smo v tej bitki od Rokavskega preliva do Chemin des Dames ukrenili kar največje varnostne ukrepe. Generali, ki po navodilih generalisima Weyganda branijo nacionalna tla, so prepričani, da si bo sovražnik na tej velikanski fronti polomil zobe.

Jean Fabry pravi v »Matin«: Hrabre francoske in angleške čete bodo vse storile, da bodo Nemci prisiljeni zavzemati teren ped za ped, in da bo zavezniški odpor naposled prekril nemške račune. Toda boj bo težak in še ni čas za pesem o zmagi.

»Victoire« piše, da je napeljši dokaz visoke morale Francije dejstvo, da se delavci in delodajalci, bogatniki in siromaki, komunisti in socialisti, radikali in zmerni rojalisti, katolčani, protestanti in židje čutijo v času, ki ga danes preživlja narod, enako sinove iste matere Francije in da so vsi solidarni v nevarnosti, in trpljenju in veslju.

Dnevno povelje generala Weyganda

Pariz, 7. junija. AA. (Havas). General Weygand, vrhovni poveljnik zavezniških čet, je dne 5. junija ob 10. dop. takoj po začetku nemške ofenzive, izdal naslednje dnevno povelje:

Začela se je bitka na Francoskem. Obdržati moramo postojanke, ne da bi mislili na umik. Častniki, podčastniki in vojaški fran-

coske vojske! Naj vas misel na našo domovino, napadeno z navalom zavojevalca, utrdi v neomajni odločnosti, da obdržite postojanke, na katerih stojite. Toliko primerov iz naše slavne preteklosti kaže, da je zmerom močnejši tisti, ki ima več odločnosti in hrabrosti. Vztrajajte na francoskih tleh. Glejte samo naprej! Za vami je francosko vrhovno poveljstvo ukrenilo vse potrebno, da vas podpre. Usoda naše domovine, ohranitev njenih svobod, bodočnost nas vseh — vse to je odvisno od vaše vztrajnosti.

Snoči, po prvih dveh dneh bitke, je general Weygand izdal novo povelje. V njem se zahvaljuje četam, ker so ga poslušale in izpolnile njegovo prejšnje povelje.

Prvi strelj poljskih topov

Pariz, 7. junija. AA. (Havas): Pri zdanjem obisku generala Sikorskega na fronti je poljsko topništvo oddalo prvi strel proti sovražniku. Pri tej priložnosti je šef francoske armade v tem frontnem odseku izdal naslednje dnevno povelje: Danes so poljski topničarji oddali svoje prve strele na francoski fronti. Pozdravljamo orožne brate, ki so se hrabro borili na rodnih tleh za obrambo svoje domovine in zdaj nadaljujejo boj na strani zaveznikov za skupno zmago.

Politične aretacije

v Franciji

Bern, 7. junija. p. Po poročilih iz Pariza je bilo v sredo in četrtek izvršeno veliko število političnih aretacij, ne samo v Parizu, marveč tudi v notranjosti države, zlasti v južni Franciji. Aretirali so zlasti ljudi, ki so znani po svojih simpatijah za Italijo. Aretacije so bile izvršene po naročilu notranjega ministra Mandela. Po še nepotrjenih vesteh je bivši ministrski predsednik Laval zaradi tega interveniral pri predsedniku republike, vendar pa njegova intervencija ni imela nikakega uspeha, ker je te ukrepe odredil tudi ministrski predsednik Reynaud.

Francoski vojni kabinet

Pariz, 7. junija. AA. (Havas). Po izvedbi presovne francoske vlade sestoji vojni kabinet iz naslednjih ministrov: Reynaud, Petain, Chautemps, Marin, Barnegarey, Mandel, Monet in Dautry. Novi vojni kabinet ima 8 članov namesto dosedanjih 11.

Nemški filmski režiser ustreljen v Parizu

Pariz, 7. junija. o. Davi je bil tudi justiciar Fritz Ehrler, filmski režiser, ki je bil obsojen zaradi vohunstva na smrt.

Živahno sodelovanje letal v veliki bitki

Spopadi med letali in letalski napadi se nadaljujejo nad fronto in v zaledju obeh taborov

Pariz, 7. jun. br. (Havas) Francosko letalsko ministrstvo je davi objavilo daljši komuniké o včerajšnjih akcijah francoskega letalstva. V njem ugotavljajo, da so francoska napadala letala in bombniki v zadnjih 24 urah odvrgli na sovražne objekte 50.000 bomb. Razpršila so več sovražnih kolon na pohodu, ki so jih obstreljevala tudi s strojnimi Razdejala so nekaj transportov ter uničila dva vlaka. Bombardirala so neposredno zaledje nemške vojske in Peronne, Le Chateau, Cambrai in druge zbiralne točke sovražne vojske.

V komunikéju, ki ga je objavilo angleško letalsko ministrstvo, se navaja, da so angleški težki bombniki v pretekli noči znova bombardirali zlasti petrolejske rafinerije in tanke v Porurju. Razdejali so več sovražnih objektov pri Hamburgu in v bližini Viljemovega kanala. Druga eskadra težkih bombnikov je bombardirala industrijske naprave pri Eschweilerju.

Akcije Angležev

London, 7. junija. AA. (Reuter) Letalsko ministrstvo sporoča:

Angleška letala vzemirajo v drugi fazi ofenzive Nemce s tem, da stalno napadajo nemške motorizirane enote, zbiranje nemških čet in važne prometne zveze za bojišči. V sredo jutraj so lahki angleški bombniki napadli železniška križišča in vozle med Amiensom in Arrasom. Ko so sovražna lovka letala poskušala pri vrnitvi zadržati angleške bombnike, sta bila sestreljena dva Messerschmidta. Drugi večer so formacije angleških bombnikov napadle letališče in postajo v Cambraju. Uničile so več sto km železniške proge. V Lecatouju je padlo 6 bomb na sovražni vlak in je bila lokomotiva s prvimi vagoni popolnoma uničena. Angleški bombniki so bombardirali nemške formacije tudi v Saint Quentinu in Douaiu. V Nemčiji so bili zažgani mnogi rezervorji goriva. Bombardiranje Hamburga je trajalo več ur. Jasno je bilo videti vrsto požarov. Bombardiran je bil tudi rezervar gorilnega materiala v bližini Kielskega prekopa ter železniške proge v več drugih krajih.

London, 7. jun. s. (Reuter) O včerajšnjih

Roosevelt bo zopet kandidiral

Washington, 7. junija. AA. (Reuter) Tukaj skoro soglasno verujejo, da bo Roosevelt spet kandidat za predsednika in da bo volilni odbor v Čikagu imel edino nalogo, da izbere kandidata za podpredsednika. Prav tako prevladuje mnenje, da bo demokratska stranka pri volitvah zmagala.

Washington, 5. junija. AA. (DNB) Včeraj je predsednik Roosevelt zahteval od kongresa odobritev kredita v okviru posebne programa za oboroževanje in sicer kredita v skupnem znesku 277.7 milijonov dolarjev za vojsko in mornarico. Med drugim je treba začeti z graditvijo 68 bojnih letal, med katerimi bodo tri nosilke letal, 13 križark, 22 podmornic in 30 rušilcev. Izredni izdatki Zedinjenih ameri-

skih držav za oborožitev bodo znašali 4.600 milijonov dolarjev.

Washington, 5. jun. br. (Havas). Prezident Roosevelt je danes na konferenci z novinarji demantiral vesti, po katerih naj bi Zedinjene države nameravale pridobiti od južnoameriških republik strateško pomembna področja, na katerih naj bi si uredile nove pomorske vojne baze.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Vremenska napoved
Zemunska: Izpremenljivo vreme. Pretežno oblačno. Plohe v vseh krajih razen v Primorju. Ponekod nevihte z bliskanjem. Toplota se bo nekoliko dvignila.

Nemci nad Anglijo

London, 7. jun. s. (Reuter). Letalski alarm, ki je bil dan preteko noč v Angliji, je obsegal 12 grofij. Letalsko ministrstvo je popoldne javilo, da ne nemška letala zabeležila nekaj zadetkov z bombami na nek letališče v Angliji. En angleški letalec je bil pri tem ubit. Drugod so imeli nemški bombni napadi malo uspeha. Edino v bližini nekega mesta v grofiji Lincoln je bilo ranjenih 6 oseb od drobecv bombe, ki je padla na streho neke hiše. Nemška letala so letela v veliki višini. Na mnogih mestih so stopili v akcijo žarometi. Angleška lovka letala so se ponovno spustila v borbo z nemškimi letali.

Holandski piloti v francoski vojski

Pariz, 7. jun. s. (Reuter). Tukajšnje holandsko poslaništvo javlja, da se je več mladim holandskim pilotom posrečilo s svojimi letali prileteti v Francijo. Piloti bodo sedaj vključeni v francosko letalstvo, morajo pa najprej še nadaljevati s svojim vežbanjem. Pri begu iz Nizozemske so imeli holandski letalci le malo žrtve.

Nemško vojno poročilo

Operacije se izvajajo po načrtu južno od Somme ter prekopa Aisne—Oise — 74 letal sestreljenih

Berlin, 7. jun. br. (DNB) Vrhovno poveljstvo je objavilo opoldne naslednje vojno poročilo:

Vojske in letalske operacije se nadaljujejo po načrtu in uspešno južno od Somme ter kanala Aisne — Oise. Na vsej fronti je bila prebita Weygandova črta. Oddelki nemških bojnih letal so v noči na 7. junij znova uspešno napadli britanska letališča ter so se brez izgube vrnili. Obalni obrambi nemške vojsne mornarice je uspelo na severni francoski obali uničiti en sovražni brzi čoln.

Skupne izgube sovražnega letalstva so znašale 6. junija 74 aparatov. Od teh je bilo 64 sestreljenih v letalskih spopadih, 10 pa jih je sestrelilo protiletalsko topništvo. 9 nemških letal se ni vrnilo v svoja oporišča.

Letalske sile so razdejale oddajno postopje nemške radijske postaje Ingöy pri Hammerfestu.

Nadporočniku in poveljniku kompanije nekega pionirskega bataljona Erhartu Voigtu je uspelo 2. junija pri napadu na utrjeno mesto Bergues južno od Dunkerquea s pogumnim in odločnim ravnanjem s svojo udarno četo premagati neki francoski bataljon in ga ujeti. Italijansko poročilo

Nemški princ padel

Berlin, 7. junija. p. Službeno poročajo, da je umrl v neki vojaški bolnišnici bivši nemški princ Friderik Viljem Schleswig-Holstein-Litburg, ki je bil hudo ranjen pri nekem jurišnem napadu dne 19. maja.

★

Italijansko poročilo o razvoju bitke

Rim, 7. jun. br. (Stefani) Najnovejša poročila s fronte kažejo, da je pri Abbevilleu uspešni Nemcem prebiti fronto, na kateri je bilo zavzršenih nekaj škotskih polkov. Nemški, oklopní oddelki so naglo prodrli proti jugu in so se pojavili davi že v okoličih Le Treptora in Blangya na reki Bresle. General Weygand je vrgel nemudno na ta odsek fronte večje motorizirane oddelke ter nekaj oklopnih kolon, da bi vrgel Nemce nazaj. Na desnem bregu reke Bresle se razvijajo sedaj najsrđitejša borbe, katerih končnega izida danes opoldne še ni bilo mogoče niti napovedati.

Angleška vojna poročila

Vedno bolj srđiti boji — Ob Sommi 4.000 nemških tankov v akciji — Umik pri Abbevilleu do reke Bresle, drugod zavezniki drže svoje pozicije — Glavni napad se še ni pričel

London, 7. junija. s. (Reuter). Čeravno je v splošnem položaj zavezniških vojsk na Sommi dober, opozarjajo v Londonu, da ni nobenega razloga za neprimeren optimizem. Glavni nemški napad se doslej sploh še ni pričel.

Od včeraj se položaj ni mnogo spremenil. Po angleških cenitvah je ob Sommi v akciji 4.000 nemških tankov. Stirišto so jih Francozi v zadnjih 48 urah uničili ali onesposobili za borbo.

Zapadno od Amiensa so se morali zavezniki umakniti do reke Bresle, ki nudi s svojo globoko dolino dobro možnost obrambe. Drugod so pozicije približno iste kakor včeraj. Nikjer ne drže Francozi samo ozke obrambne črte, temveč razpolagajo z zelo širokim obrambnim pasom, ki sestoji v glavnem iz primerno utrjenih postojank za strojnice. Te se zelo uspešno bore proti nemškim tankom. Če se enemu ali drugemu posreči doseči globoke v francoske postojanke, s tem še ni rečeno, da je obrambni pas rešeno prizadet.

Po podatkih francoskega vojnega ministrstva drže zavezniške čete še vedno postojanke v neposredni bližini Amiensa. Tudi pred Perronneom drže zavezniki svoje pozicije, čeravno je bil tu napad nemških oklopnih oddelkov posebno močan. Cenijo, da je samo v tej smeri napadlo okoli 1.000 tankov ali najmanj dve oklopni diviziji. Kljub temu so ostale zavezniške utrjene postojanke pred Perronneom nedotaknjene. Med posameznimi utrjenimi točkami se je posrečilo Nemcem s tanki napredovati, toda samo v globino 10 do 12 km. Sovražna pehota, ki ima nalogo, da sledi tankom pri njihovih prodorih, doslej še ni imela prilike za napredovanje, ker so jo zavezniške čete ustavile.

Dalje proti vzhodu se razvijajo posebno hudi boji na platoju med reko Ailette in Aisne. Nemški pritisk je tu izredno mo-

čan. Francoški vojaški strokovnjaki cenijo, da napada samo v tem sektorju 40 nemških pehotnih divizij in 4 do 5 oklopnih divizij, to je 1.600 do 2.000 tankov. Nemci si prizadevajo, da tu prodro za vsako ceno. V boj pošiljajo prevsem tanke, pehoto in topništvo, bombnike pa v primeri z boji ob Meusi samo v prime o-ma majhnem številu. Še dalje proti vzhodu so poskusili Nemci več napadov vzhodno od Rethela pri Attignyju, ki pa so bili vsi odbiti.

Nemško letalstvo se močno udeležuje v izvidniških poletih nad srednjo in zapadno Francijo. Davi je bil dan v Parizu letalski alarm, ker se je bližala mešta skupina 200 nemških letal; pozele pa so letala spremenila smer in se nad Parizom samim niso pojavila. Nemški bombniki so napadli nekaj postojank v zaledju za prvimi francoskimi črtami. Tudi zavezniška letala se močno udeležujejo v zaledju za nemškimi postojankami ob fronti. Napadi angleških in francoskih letal segajo do Belgije in Nozozemske.

Spaak pri Churchillju

London, 7. jun. br. (Reuter). Belgijski zunanji minister Spaak je bil danes opoldne pri ministrskem predsedniku Churchillju, nato pa se pri zunanjem ministru lord Halifaxu. V opoldanskih urah se je sestel z nekaterimi člani nizozemske vlade. Spaak se je včeraj pripeljal v London, in bo ostal tu še dan ali dva.

Plovba ob angleški obali

London, 7. jun. s. (Reuter). Angleška admiraliteta je izdala odlok, ki prepoveduje vsem trgovskim ladjam tekot noči približati se angleški obali do razdalje 3 milj. Izvzete so samo ladje, ki plovejo v angleških konvojih in one, ki opravljajo

Naši kraji in ljudje

Reševanje uradništva iz dolgov

Potrebni so dolgoročni krediti iz državnega denarnega zavoda

Iz dneva v dan rastoča draginja in prenizke plače, ki že prej uradnikom niso zadostovale za dostojno preživljanje, potem pa kupičenje uradniških dolgov — vse to je dalo povod, da so se začeli posamezniki oglašati v dnevnem časopisu, da opozore javnost na težave, ki morajo slovensko uradništvo. Uradništvo, ki točno in z vso poštenostjo izvrši svoje dolžnosti, pač zasluži pozornost in vpoštovanje, da bo moglo službo opravljati kolikor mogoče brez velikih tegob.

V »Jutru« 5. t. m. je člankar navedel točne številke dolgov, ki bremenijo naše narodno učiteljstvo. Dvajset milijonov dinarjev! Če je že okoli 4000 slovenskih učiteljev, ki so v splošnem vajeni skromnega življenja, tako zadovoljen, koliko mora šele znašati dolg vsega uradništva: Gotovo pa dolgov našega uradništva niso iz zadnjega časa, ko je zaradi izrednih razmer začela rasti cena vsem življenjskim potrebščinam. Dolgovi so pač že izza zadnjih dni. Ker uradništvo že prej ni moglo izhajati s službenimi prejemki, toliko težje izhajajo zdaj. Kako naj uradnik pri stalno isti plači krije vse nujnosti, pri tem pa še odplačuje dolg, ki ga je bil prisiljen narediti v celo ugodnejših razmerah?

Zatrjujejo, da na zvišanju službenih prejemkov ni misliti. Vendar bo treba kaj ukreniti, da se odpomore uradništvo iz stiske, v katero ni zašlo po lastni krivdi. Člankar svetuje med drugim uradniško zaščito. Ta pa gotovo ne bi bila umestna. Danes vemo, da tudi kmetu zaščita ni dosti pomagala. Zaščiteni kmet je izgubil zaupanje pri kreditorjih. Redki so med

kmeti, ki jim je zaščita bila v resnici dobrodošla. Kmet je voljen plačati dolgov, treba mu je le dati prilike, zaslužiti in vnovčenja poljskih pridelkov v razmerah s potrebnimi, ki jih mora kupovati.

Podobno bi torej bilo z uradništvom, če bi bil za svoje obveznosti zaščiten. Bilo bi nemara več škode kakor koristi, prizadeta bi bila tudi stanovska čast. Tudi moratorij ne bi bil idealna rešitev. Tomagano bi bilo uradništvo za nekaj časa in spet bi pri tem trpel njegov ugled. Vendar je država dolžna zaščiti uradništvo. Kakor se je zavzela za kmetia in prevzela njegove dolge, tako mora tudi za uradništvo kaj storiti. Vendar mora biti rešitev častna. Kakor državni denarni zavod naj bi nudil zadolženemu uradništvu potrebni kredit, da se poplačajo dolgi, za katere je treba plačevati visoke obresti. Kredit pri državnem denarnem zavodu pa naj bi bil — če že ne brezobresten — vsaj na kolikor mogoče nizke obresti, in uradništvo bo vse to voljno zmagovalo. Posojilo naj bo dolgotrajno in zavarovano s službenimi prejemki.

Vprašanje uradniških dolgov je važna zadeva, katere država kot službodojalka in gospodarica ne more in ne sme prezreti. Prvi pogoj pa je primerno zvišanje službenih prejemkov, da bo povsod dosežen eksistenčni minimum. V resnih časih smo se vsi zresnili in uradništvo opravlja svoje dolžnosti s še večjo voljo, kakor kdajkoli prej. Dobiti pa more viden dokaz zadovoljenja. A to je: človeka dostojno življenje.

Zadregre na mesnem trgu

Brezmesnih dni se je Ljubljana brez odpora privadila, bolj pa se občuti pomanjkanje raznih vrst mesa

Ljubljana, 7. junija
Roji mesarskih muh menda kljub energični roki mestnega magistrata še niso zapustili Ljubljane — vsaj v listih zdaj pa zdaj še zmerom čitamo o njih — pa so nas že začele obiskovati nove nadloge. Kar se tiče mesarskih muh, pa naj bo vendar povedano, da so se našim mesarjem, ki jim v splošnem ne moremo odrekniti smisla za čistočo in higieno, po pravici čutili prizadeje zavoljo njih. Mušja pasma, ki je navadila na Ljubljano, namreč nima nikakega opravka z mesničarji in mesarskim delom, temveč se je, kakor že ugotovljeno, zalegla v ne dovolj urejenih skladiščih kosti in podobnega organskega materiala, ki ga razne tovarne potrebujejo pri svoji fabricaciji. To naj torej za slovo le ostane pribito, da so bile te nesrečne muhe prav toliko mesarske, kakor bi jih lahko krstili z imenom kate-regakoli drugega stanu.

Skoraj ob istem času z muhami pa je Ljubljana na tistem doživela neko drugo senzacijo — maksimiranje cen mesnih izdelkov, ki je stopilo v veljavno z odločbo banske uprave z dne 21. maja. Nevšečne posledice so se že pojavile s tem, da je po stojnicah jelo primanjkovati nekatere

vrst mesa, zlasti teletine, ker je po nedavnih odredbah, ki so jih našim oblastem narekovala po vojni nastale razmere, težko dobiti dovolj mladih goved. Nova uredba je cene posameznim vrstam mesa zvišala tako, da niso v nikakem sorazmerju z dosedanjim stanjem, nekatere pa na drugi strani reducirala na višino, ki ni v nikakem sorazmerju s cenami na živinskem trgu. Pljuča, ki so jih mesarji v splošnem prodajali doslej po 6 din. kg. so se podražila na 16 din. cena teletine pa je postavljena na 14 do 16 din. medtem ko se cena žive teže na kmetih suče okrog 15 din. Pri pozajanjih, ki so se nedavno vršila v zbornici za TOI, so predstavniki Zveze mesarskih združenj opozarjali, da bo treba maksimirati tudi cene živin, če se maksimirajo cene mesa, a s svojim predlogom niso prodrli. Prav tako je bila zavrnjena njihova zahteva, naj se na klavnicah izvrši polizkusno klanje pod strokovnim nadzorstvom, ki bi edino moglo točno in pravično odmeriti višino cen.

Ker grozi nevarnost, da bo pomanjkanje mesa polagoma postalo občutno za široke ljudske sloje, je nujno, da prizadeje instance zadevo uredijo tako, da ne bo javnost trpela škode.

Ljudska šola v Rogatcu bodi neokrnjena

To nujno terjajo nacionalne in gospodarske koristi

Rogatec, 7. junija
Rogatec je bil dolgo vrsto let sedež avtonomnega okrajnega zastopstva in je še sedež sodnega okraja, važna železniška postaja proge Grobelno—Zagreb s kurilnico in prehodna točka iz slovenskih Haloz v središče Hrvaškega Zagorja. Kot tak bi moral biti deležen vsega uvaževanja in podpore. Temu pa ni tako. Zamerjajo so ga, da je izgubil davčno upravo in nima niti finančne kontrole. Zda smo pa izvedeli, da namerava prosvetno oblastvo ukiniti s prihodnjim šolskim letom eno oddelek ljudske šole, kar bi pomenilo za kraj nadaljnjo degradacijo.

Ljudska šola v Rogatcu, edino izobraževališča za vso kmečko mladino, za obrtniški in trgovski naraščaj kakor tudi kot pripravilnica za dijake, ki nadaljujejo šolanje v meščanski in srednji šoli. V Rogatcu namreč ni nikakih nadaljevalnih šol in ne gospodinskih tečajev.

Vsako leto prihaja iz tukašnje šole v primeri z drugimi kraji šmarskega sreza

zelo veliko število otrok v meščanske in srednje šole, v obrt in trgovino. Vsem tem otrokom kakor tudi mladini, ki ostaja po dovršenem šolanju na kmečkih domovih, nudi zdajšnja šola s štirimi oddelki zadostno in trdno podlago za daljnjo izobraževanje, učenje in gospodarjenje. Tako temeljitega znanja pa ne bi mogla posredovati, ako bi odpadel en oddelček, ker bi se tedaj učenci prvega in drugega razreda, ki se zdaj poučujejo v ločenih oddelkih, morali učiti v enem samem oddelku. Temeljita podlaga v prvih letih učenja pa je baš pogoj za uspešno nadaljnjo izobraževanje.

Od leta 1887, do prevrata po svetovni vojni je bil na tukašnji šoli uveden nemški učni jezik. Polnih 31 let je torej služila šola pomembnemu čisto slovenskega kraja in njegovega okolja. Tudi tedaj ni bilo število otrok, ki so šolo po ečali večje od tega, ki poseča šola zdaj. Zato bi bila čisto napačna stedinja, v konkretnem primeru ukinitvenja enega oddelka, vsaj

Pri nerazpoloženju?

Pyramidon
TABLETE

Ogl. reg. pod S. B. 1318 od 15. XII. 1938

do tedaj, dokler ne bi izginil iz okraja zadnji pomembnejši vpliv. Štiri oddelke ima ljudska šola v Rogatcu že od l. 1903. Gospodarski in narodnostni interesi tukašnjega kraja nujno terjajo ohranitev vseh štirih oddelkov. Vrh tega bi ukinitvenje enega oddelka porazno vplivalo na tukašno zavedno prebivalstvo, ki pričakuje od oblastev še več spoznavnosti, kakor so jo trgu svojetasno naklanjale razne korporacije, ki so mu vsiljevale nemško lice.

Zato pozivamo prosvetno oblastvo, da ohrani šolo v Rogatcu neokrnjeno, to je vse štiri oddelke, četudi trenutno ne dosega število šolo obiskujočih otrok predpisane števila, ker narekujejo to narodnostni in gospodarski interesi kraja in njegovega okolja.

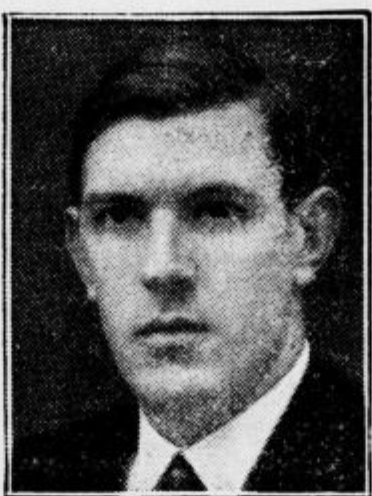
Zoper vsa zorna obolenja in obolenja dlesen uporabljajte izredno zdravilno PARADENTIN pasto za čiščenje zob in masiranje dlesen, ker ta pasta učvrščuje majave zobe in napravi dlesne odporne in zdrave. Dobiva se v lekarnah po din. 16.— in v drogeriji Gregorič, Ljubljana.

Letalsko-zaščitna razstava v Ljubljani

Kako se obvarujemo pred strahotami letalskih napadov, bomo videli na razstavi, ki bo danes ob 11. otvorjena na velesejmu v paviljonu »N«. Mestni zaščitni urad priredi to aktualno poučno razstavo, da bi prikazal, kako se z najmanjšimi stroški obvarujemo pred posledicami letalskih napadov čim najbolj učinkovito. Razstavo so pripravili vsi odseki mestnega zaščitnega urada s sodelovanjem vojaških, državnih in banovinskih oblasti in zavodov, Gasilske zajednice trdnice Ba'ta in drugih razstavilcev. Razstava prikazuje prav vse, kar moramo vedeti o uspešni zaščiti ter o samoodmoči pri letalskih napadih in je zato skrajno potrebna in koristna. Odprta bo vsak dan ob 9 do 18 ure brez kakršne koli vstopnine. Na razstavi bodo tudi redna vodstva, ko bodo strokovnjaki razlagali razstavljene predmete ter njih uporabo.

Slovo podnačelnika Adolfa Vadnjala od Kamnika

Od Kamnika se poslavlja sreski podnačelnik Adolf Vadnjali. Premeščen je v Novo mesto. Prebivalstvo vsega kamniškega sreza ga je ljubilo in spoštovalo kakor le redko katerega uradnika. V teku devetih let je res storil mnogo dobrega in se izkazal kot kremenit kraški značek. Doma je v Zagorju na Krasu iz poštene kmečke družine.

zine. Ko je bil l. 1931. diplomiran na ljubljanski univerzi, si je postal zvesto družico gospo Milo iz zavedne rodbine Franeličevih pri Senožečah ter nastopil službo pri sreskem načelniku v Kamniku. Od vsega početka je bil zglede vreden in marljiv, pravičen, strogo objektivno izven službe pa je vneto deloval v javnem življenju.

Od prvega leta je bil član uprave Sokola, v najkritičnejših letih Stojadinovičevega režima podstarosta, zadnji dve leti pa nadomestljivi prosvetar. Društvo je stopalo od uspeha do uspeha, članstvo je naraščalo, krepila se je nacionalna zavest. Z Vadnjalovim imenom je nerazdruženo povezan gnotni in moralni napadek kamniškega Sokola. Vadnjalov nauk je bil: Ne samo kadar ste v teledavici, povsod dokazujte, Sokoli, da ste plemeniti junaki. ki se izkazuje posebno v nesreči! Br. Vadnjali je postal temelje ne samo Sokolskemu domu, temveč vsemu javnemu udejstvu anju kamni-

škega Sokola za bodoča leta. Z njegovim imenom je zvezan spomin na leta krasnih uspehov. Podan nam je bil živ vzgled delavnosti za vse, kar je pošteno, značajno in moralno. Ob vsaki priliki se bomo radi spominjali zavednega Notranjca in drage njegove družine. Ko se poslavljamo, želimo, da bi se Vadnjalovi med vilihi Dolenci kar najbolje počutili in našli polno razumevanja. Dragim Novomeščanom iskreno čestitamo. Dobijo sreskega podnačelnika in človeka, da bi bila naša domovina presrečna, če bi bili vsi taki.

Kamniški Sokol se poslovil od svojega nadomestljivega brata prosvetarja in njegove družice drevi v Narodni čitalnici v Kamniku. Pridite vsi, ki ste ju cenili in spoštovali.

Društvo, v katerem je samovoljno vladal predsednik

Gornja Radgona, 7. junija
V gostilni Pri lovcu je bil te dni izredni občni zbor Glasbenega društva v Gornji Radgoni, ki je bilo ustanovljeno 26. aprila l. 1936. na pobudo nemškega državljanca Granda Franca, uslužbenca trdnice Probst & Kern v Lutvercih pri Gornji Radgoni. Le ta je sam vodil predsedniške, tajniške in blagajniške posle vse čas od ustanovitve. O ustanovem in edinem rednem občnem zboru 17. januarja l. 1937. ni bila širša javnost dovolj obveščena. Zato je bila udeležba neznatna in o kaki opoziciji sploh ni bilo govora.

Da je bilo pri takem položaju delovanje Granda brez kontrole, je jasno. Zato tudi ni čudno, da si je bil ustanovitelj društva takoj po ustanovitvi omislil širokopotezno nabalno akcijo za nakup glasbenega doma in je brez vsakega predhodnega sklepa kupil sredi trga na lastno pest od Marije Borovičeve pritlično hišo za 35.000 din. Ta hiša naj bi služila za glasbeni dom, hkratu pa tudi v druge svrhe, kakor za »Verpflegstation« in »Herberge«, kakršne cvetke krasijo njegove zapiske. Na srečo pa ta akcija po zaslugi tretjega interesenta za dotično hišo ni uspela, sicer bi lahko sodgovorni odborniki prišli pri takem samovoljnem gospodarstvu v doglednem času do lepih plačil.

Kljub temu je predsednik nadaljeval nabalno akcijo in na omenjenem edinem rednem občnem zboru 17. januarja l. 1937. poročal, da znaša stanje 2.350 din, medtem ko blagajniška knjiga, zaključena v letu 1940., izkazuje komaj 2.160 din. Na občnem zboru l. 1937. je bila za naraščaj ustanovljena neke vrste stedinja pod imenom »Čebellca«, ki je dosegla že vsoto 2183.50 din. O dvigu precejšnjega zneska iz te vloge ni bilo na izrednem občnem zboru pred dnevi posnjal, ker se ga Franc Grand ni udeležil. Blagajniški zapiski so skrajno pomanjkljivi, ker nimajo nikjer vpisanih zneskov po 20 din, 40 din, in po 60 din kot mesečnih vplačil tečajnikov za glasbene ure, čeprav so bili ti zneski namenjeni predvsem za nabavo potrebnih glasbil, plačo učitelju, sobno najemnino, kurjavo, razsvetljavo in podobne stroške in ti mesečni dohodki društva niso bili baš majhni. Zaradi nerednosti blagajniškega poslovanja in nenavzočnosti bivšega predsednika Granda Franca je bil izredni občni zbor prekinjen na soglasen predlog vseh navzočih in je bil pregled blagajniških knjig in prilog poverjen strokovnjaku g. Franju Kolariču, ki bo skupno z ostalim odborom pregledal vse knjige in vpise s prilogami. Ker je izčrpana debata pokazala, da so dani vsi pogoji za obstoj tega društva tu na meji, kjer naj bi se gojili slovenska glasha in pesem, so se navzočji izrekli za nadaljnji obstoj tega društva. O tem se bo izrekel končni sklep na občnem zboru, ki se bo nadaljeval še ta mesec.

Ob 10letnici je laporska sokoška četa razvila prapor

V nedeljo je slavila sokoška četa v Laporju 10letnico obstoja. Ob tej priliki je delavna četa razvila svoj prapor. Zaradi uredb o prepovedi zborovanj se je morala svečanost omejiti na prostor v šolski sobi, ki so jo domačini in gostje matičnega društva iz Slov. Bistrice in članstvo iz Poljčan, Črešnjave in drugih krajev do kraja napolnili.

Na oder so prikorakali vsi oddelki z novim praporom, ki sta mu drugovala članski in naraščajski prapor iz Sl. Bistrice. Po petju sokoške himne je četni starosta br.

Logar, ki vodi četo z veliko vnezo že nekaj let, pozdravil goste, predvsem kuma dr. Pučnika, župnega starosta dr. Goriška, notarja Ašiča in druge, ki so se te skromne, toda prirčne proslave udeležili. Pristopila sta kum br. dr. Pučnik in kumica s. Logarjeva, pripela na prapor krasno vezano spominska trakova in izrekla željo, naj bi razviti prapor palopal v rokah laporskih Sokolov v ponos in čast kralja in domovine in laporskih Sokolov. Zavrila je pesem »Iz bratskog...«, nato pa je kum br. dr. Pučnik v lepem govoru poudaril važnost vzgojnega dela kmečkih sokolskih čet med ljudstvom. Čestital je vrlim laporskim Sokolom k njihovi desetletnici in k razviti prapora ter zaključil svoj govor z vzklikom kralju. Nato so vsi navzočji zapeli »Bože pravde«. Po čestitkah župnega staroste br. dr. Milana Goriška je sledil pod vodstvom načelnika in praporščaka br. Mastinška, načelnice s. Šifrerjeve in vaditelja br. Štimca kratek nastop moške in ženske dece, moškega naraščaja in članstva. Zatem je bila skromna, a zato prisrčna proslava s pesmima »Hej Slovani« in »Le naprej...« zaključena.

Delo Avgusta Šuligoja za našo glasbeno vzgojo

Z nedavnim jubilejnim koncertom Trboveljskega slavka je bil po naključju tokrat zvezan tudi jubilej njegovega zaslužnega pevovodje Šuligoja, ki praznuje dvajsetletnico, odkar se udeležuje kot pevovodja raznih pevskih zborov. Šuligojev pevski curriculum vitae je tako bogat in poln kulturnega dela, da ob jubileju njegovega zbora zasluži nekoliko javnih besed.

Začetek Šuligojevega glasbenega ustvarjanja sega v dobo njegovega učiteljstva na Primorskem, kjer je kot mlad prosvetni delavec že 1920. leta ustanovil prvi pevski zbor v Šembičju na Pivki, naslednje leto pa že novi zbor »Vilhar« v Knežaku na Pivki. 1922. leta že vodi svoj prvi mladinski zbor v Knežaku ter s tem udarja temelje mladinskemu glasbenemu delu, ki ga je pozneje prenesel s tolikim uspehom na naše področje. Po premetstvi na Ostrožno brdo je vodil fantovski zbor, zopet v Knežaku pa je nadaljeval delo z mladinskimi in moškimi zborom ter 1925. leta ustanovil moški in mešan zbor »Kalece« na Baču pri Knežaku, ki je kmalu zaslovel daleč naokrog. Poleg zborovskega dela pa je istočasno vezal in vodil znan oktet v Ilirski Bistrici. Največ prostih ur je posvetil svojem mladinskemu zboru, s katerim je že leta 1924 prepel Kurnarjevo zbirko »Otroške pesmi«, Adamičeve, Kogojeve, Premrllove, Lajovčeve in druge skladbe.

Po prihodu k nam je l. 1927. brez odmore nadaljeval svoje delo in prevzel v Reteh pri Škofji Loki moški in mešan pevski zbor, jeseni 1927 pa že ustanavlja takoj po svojem prihodu rudarski mladinski zbor, s katerim je priredil že 11. marca 1928 prvi koncert s prodornim uspehom. Kratek delovni odmor je uporabil koristno za poset in študij dunajskega zbora »Wiener-Sängerknaben« in Bakulove pevске družine v Pragi. Potem je sledil uspeh za uspehom njegovih rudarskih pevcev, s katerimi je postavil vso našo mladinsko pevsko glasbo na novo podlago ter ji preko trboveljskega zbora utrl pot daleč preko naših meja.

Kulturni pregled

Kosove monumentalne slike

Veliko G. A. Kosovo delo je torej dovršeno. V srednji dvorani Jakopičevega paviljona je za kratek čas nameščenih vseh sedem slik, ki bodo kmalu obešene v prostorih banske palače. Razstavljene so v redu, ki ustreza razpoložljivemu prostoru na stenah paviljona. Na obeh stranskih stenah visita ogromni, nad 7 m dolgi in 2 m visoki kompoziciji »Umestitev koroškega kneza na Gosposvetskem polju« in »Kmečki upor, bitka pri Krškem 5. februarja 1573«. Na čelni strani dvorane nasproti vходу je v sredi nameščena ozka slika »Majska deklaracija 1917«, poleg nje pa visita na desni in levi dve supraportni dekoraciji polnitvi. Na stenah poleg vhoda vidimo »Prihod Slovencev, šesto stoletje« in tretjo dekorativno sliko, ki pride nad vrata v banski palači.

Prvi vtis, ki ga dobi gledalec v tej sobi, je občutek izredno prijetne in umerjene barvne harmonije vsake posebej, a tudi celotne skladnosti v barvah med vsemi slikami. Pritajene, nikjer preostre in kričeče barve dajejo tej ubrani skupini ali poseben pečat »tinitenosti«, ki dobi še poseben poudarek zaradi motnega značaja slik.

Umetnik se je vestno držal že v svojem časnem opisu izražene želje, »da bodo slike izdelane v barvah, ki ne povzročajo neprijetnega odseva. Omeniti pa je treba še posebej medsebojno skladnost pri štirih zgodovinskih slikah v nasprotju s supraport-

nimi dekoracijami, ki so ubrane na drug ton, a kljub temu z ostalimi soglašajo. Pri prvih je temeljni ton, ki tvori ozadje vsem mnogostevilnim osebam, ki tvorijo topli sivini, medtem ko je ozadje supraportnih slik indijsko rdeče. Razlika med obema skupinama je tudi v tem, da so zgodovinske slike polihrome, slike z agrarnimi motivi pa kažejo v glavnem dvobarvni interval med rdečastim ozadjem in bledorjavimi, skoraj belimi liki naslikanih živali.

O celotni barvni harmoniji sem že pisal, ko sem zabeležil prve vtise pri gledanju glavnih dveh slik v umetniškem ateljeju. Rekel sem, da je njih mnogobarnost omejena toliko, kolikor se je slikar izognil preživahnim in kričevim barvam ter se tako približal barvnemu sestavi, ki ga poznamo s fresko slik. Ta umerjenost pa ni nastala slučajno, temveč je plod izredno intenzivnega študija med delom, tako da lahko govorimo o preiščeni evoluciji, ki jo je zelo poučno opazovati na raznih razstavljanih skicah in študijah.

V stranskih sobah je namreč umetnik razstavil celo vrsto risanih in slikanih študij, ki so nastale med delom. Te študije niso bile izdelane z namenom, da bi bile razstavljene, a prav zaradi tega verno točnijo potek vsega velikega dela. Tu vidimo — da ostanemo pri razmotrivanju barvne kompozicije — tri velike barvne osnutke za Umestitev. Prva je že znana konkurenčna slika, ki je izdelana v akvarel-

ni tehniki. Na njej komaj opažamo končno barvno zasnovano. Na drugi barvni študiji, ki je narejena na temelju črno belega kartona, se že pozna eksperimentiranje. Plemenitaš v širokem plašču stoji pred koroškim knezom, ogrnjen z rdečim plaščem, ki sili nekako preveč v ospredje. Pri tretji sliki je glavna barvna osnova že podana. Omenjeni plašč je postal rumen. Vendar kaže tudi ta študija večje kontraste od dokončne slike. Šele na velikem platnu se je slikar odločil za sordiniranje vseh premočnih tonov in je našel one barvne akorde, ki jih je potem dosledno uporabil pri vseh ostalih slikah.

Podoben je geneza risbe, ki se da tudi lepo zasledovati na razstavljenih študijah. Figure na konkurenčnem osnutku Umestitve so postavljene tako, da bi lahko tvorile načrt za gledalisko živo sliko na odru. Vse stoje in edino gibanje povzroča veter, ki se igra z zastavami (ne pa z oblaci). Seve, ki je slo zares, se je mojster oprjel kompozicijske narobe s povsem drugo vnezo. To delo nam vsaj deloma osvetljuje skupino razstavljenih, s svinčnikom narisanih skic. Med temi je najneznatnejša za končni uspeh morda najpomembnejša. To je mala risba, ki kaže neke krivulje in premise. In vendar je v teh potezah naznačena bodoča pregrupacija figur, ki bodo tvorile posamezne med seboj povezane, razgibane in kontrastujoče skupine. In tako vidimo v vseh podobnostih končno izdelan karton, ki se mi zdaj kakor klavirski izveček orkestralnega dela. Risba — melodija in harmonizacija — je popolnoma podana, barve pa — instrumentalna za veliki orkester — kaže šele dokončna slika.

Zbirka skic vsebuje tudi nekatere detailne študije za roke, obraze in druge posameznosti, kakor so nastajale med delom.

Podoben, a ne tako stopnjevan razvoj vidimo tudi pri živahnem »puntu«. Šlo bi predaleč, če bi hotel analizirati posamezne dele te izredno živahne in zgovorne slike. Deloma sem to tudi že omenil v prvem članku. Zdi se mi pa vredno omeniti, da je G. A. Kosu vestna priprava za prvo sliko že sama po sebi olajšala izdelavo druge. Vsa glavna kompozicijska in barvna dooenanja (je mogel po dobljenem izkustvu aplicirati na novo delo, katero mu je očividno teklo hitreje od rok. Zato vidimo na razstavi le eno pripravljalno barvno skico poleg kartona.

Popolnoma novi sta mi bili »Prihod Slovencev« in »Majska deklaracija«. Oboje je moral biti za slikarja težak problem zaradi zahtevanega ozkega in visokega formata. A prav obvladanje tega problema se ne zdi posebne hvale vredno. Kmečka podpisovalca, za njima še žena, v daljavi naznačeni se nadaljnji podpisovalci — vse to je tako spretno postavljeno v ozki izrez, da se ti zdi rešitev sama po sebi umevna. Pač Kolumbovo jajce! Enako dobro je rešen »Prihod Slovencev« z dvema figurama v ospredju (starec kaže mladeniču novo domovino s Šmarno goro v ozadju), med katerima dobimo pogled na oddaljeno taborišče priseljenih slovenskih množic.

Vse naslikane figure v ospredju slik so približno v naravni velikosti in predstavljajo v glavnem dobro študirane, tipično slovenske tipe. V vrstnem redu, ki nam ga kaže razvrstitev fotografij in ki ustreza vrsti nemu redu, v katerem bodo slike visele v banski palači, dobimo šele pravi vtis celotne zbirke. In tu se zamislimo v zares značilne dogodivščine iz naše 1400letne zgodovine od prihoda v te naše lepe kraje do takrat, ko smo končno dosegli našo pravo svobodo v skupni državi z brati Srbi in

Zapiski

MARTIN ROTA-KOLUNIČ

O tem znamenitem bakropiscu in jeklo-rezcu je napisal Milenko D. Djurić v novi številki »Umjetnost« razpravo, ki osvetljuje eno najzanimivejših dob hrvatske grafike — renesanso Bila je doba v kateri so razni dalmatinski talenti počeli vplivom močnega kulturnega vala, ki je prišel iz sedne Italije, našli priliko in sredstva za umetnostno izobrazbo ter dosegli tudi v tujni splošno priznanje. Tako lahko stjeemo Andrijo Medulića (znanega pod imenom Schiavone, kateri primček je dobilo v Italiji več dalmatinskih umetnikov) in Martina Kolunića s poitalijančenim imenom Rota ali Rotta med umetnike svetovnega slovesa. Medtem ko je Medulić — Schiavone, učenec in sodelavec božanskega Tiziana, dosegel svojo slavo kot slikar, se je Kolunić povzpelo do evropskega priznanja s svojim grafičnim delom. Rojen je bil leta 1530 v Šibeniku, a umetnostno izobrazbo je dobil v Benetkah. Bakroreznar umetnost, ki ji je bila glavna naloga širiti v tisku znamenita dela sodobnih slikarjev. Kolunić se je po Mare-Antoniju Rajmondiju, ki je uvedel novo reprodukcijsko tehniko po Dürerjevem vplivu v Italijo, uveljavil kot najvidnejši predstavnik benečanske bakropisne šole ter je zapustil veliko število del, ki jih imajo v raznih zbirkah, med drugim v dunajski Albertini in v zagrebški vseučiliški knjižnici. Napačno pa bi bilo misliti, da je

Domače vesti

Imaš čibuk, prijatelj?

Z novo ofenzivo se je razvila tudi nova velika strategija pri stalnih omizjih, po parkih, na železnici in drugod. In z zasebnimi strategijami, ali kako bi rekli, se venomer družijo tudi različne agitacije. Ta večje na to, oni na drugo stran. Vmes pa zelo rad poseže tisti, ki ima svoje posebne namene. Kakor veste, ni na svetu nič novega pod soncem, zato naj vam povemo kratko po- učenje zgodbo, kako se je nekoč zgodilo av- strijskemu diplomatu med našimi dobrimi znanci in brati Črnogorci.

Za časa vladike Petra II. in še v prvih letih vladanja vladike Rada so v Črni gori imeli v zunanji politiki skoraj glavno besedo guvernerji. Znano je, da sta guvernerja Joka in Vuk Radonjić bila simpatizerja »avstrijskanskinec«. Ta dva sta hotela, da bi se Črnogorci naslanjali na Avstrijo in ne na Rusijo. Nu, pa je bilo treba o tem odločiti na zborovanju plemenskih pogla- varjev.

Zborovanje je bilo v Njegoših. Med Črnogorce se je potrudil sam avstrijski od- poslavec, ki je bil obložen v diplomatsko obla- čilo, z velikim trikotnim cilindrom na gla- vi. Avstrijski odposlanec je začel vrtil Črnogorci govoriti o važnosti zbliznanja Av- strije s Črno goro. Govoril je, govoril...

Črnogorski seljak Simo Koljašija, ki je bil za »rusko politiko«, se je poslužil zelo večnega, smelega, povsem nediplomatskega načina, da se otrese neljubnega nasprotni- ka iz Avstrije. Medtem ko je vlekli iz prav dolgega čibuka, je izpod gostih obrvi od glave do pete meril odposlanca. Ko pa je pokadil svoj čibuk do kraja, je dvakrat do- bro pihnil vanj, da bi izpihal pepel. Ker pa mu to ni povsem uspelo, je pogledal v odposlanca diplomatski kloboč in ne bo- di len, iztresel vanj preostanek pepela. Od- poslavec se je zaprepal, zjell, pobral svoje slive in na vrat na nos odpotoval iz Črne gore. In tako je stranka, ki je vlekla z Rusi, zmaga. Avstrijski politiki je po- tem, kakor vemo, v Črni gori odklenalo za vse večne čase.

sta bila ženinov brat dr. Jože Vilfan, od- vetnik iz Kranja, in Josip Čemažar, lastnik litografskega podjetja v Ljubljani. Mlade- mu paru želimo mnogo sreče!

* Gorenjska je vsa dostopna. Neodgo- vorni ljudje širijo neresnične vesti, da so nekateri gorenjski kraji nedostopni. To je izmišljotina, ki hoče vzeti urejenim go- renjskim krajem še obisk domačih gostov. Tujskoprometna zveza sporoča, da so do- stopni vsi kraji zlasti v Gornjesavski do- lini in v Bohinju, seveda je pa potrebno imeti s seboj legitimacijo. Najbolj vpleja- ne so legitimacije Slovenskega planinske- ga društva, vidirane od upravne oblasti I. stopnje.

* Ribolov za goste na Bledu. Za goste, ki obiskujejo Bled izdaja ribolovna do- voljenja Banovinska ribogojna postaja na Bledu ribolovna dovoljenja za Savo Bo- hinjko, Ribnico, Mostnico, Blejsko in Bo- hinjsko jezero proti dnevnemu odškodnini 50 din ali tedenski 200 din.

30 KOLONJSKIH VOD

* Gledališče mladih v Kamniku. Danes ob 20.30 bo gostovalo v Kamniku, v dvor- ni Narodne čitalnice, »Gledališče mladih« s Cankarjevo igro »Lepe Vidice«. Igro je na svojevrsten način zrežiral Sinti Zvonimir, ki je zanesel iz Prage, kjer je študiral dramsko umetnost, novo gledanje gleda- lšča tudi k nam. Vsa ljubljanska javnost in kritika je soglasno potrdila uspeh tega najmlajšega poklicnega gledališča. V posa- meznih vlogah nastopa naš najmlajši igra- lski rod, ki mu vsi obetajo še najlepšo bo- dočnost. Vstopnice za to zanimivo pre- dstavo, ki obeta biti edinstven kulturno do- godek za Kamnik, se dobe v trgovini K. Skala.

* Zagreb ima še nekatere petrolejke. Kakor izkazuje novi zagrebški proračun, porabi v Zagrebu letno 7 in pol milijona dinarjev za čiščenje in izpiranje mestnih ulic, da je s tem upravičen naziv: beli Za- greb. V Zagrebu pa je še danes 58 uličnih

Razkošna in bogato opremljena originalna španska opereta polna divnih melodij, prirejena po znameniti komediji bratov Quintero

V glavni vlogi znamenita španska pevka Estrellita Castro. — Za film priredil: Benito Perez. — Glasba: Antonio Quintero.

POT K SLAVI

Najboljši španski film sezone, v katerem se odlično odraža južnjaški tempe- rament ognjeviti ljubezni, zdravega humorja in bohemske duhovitosti.

PREMIERA DANES ob 16. 19. in 21. uri. — KINO SLOGA, tel. 27-30

IZREDNO LEP IN VSEBINSKO GLOBOK FRANCOSKI FILM

o lepi, mladi sroti, ki je zašla v slabo velemestno družbo, v družbo ljudi, ki izkoriščajo bedo in slabost mladih, neizkušenih deklet... — Najboljši umetniki franc. filma v glavnih vlogah: lepa Gaby Sylvia, Françoise Rosay, Paul Cambo, Michel Simon.

Ob 16., 19. in 21. uri!

POTOK SOLZA

Kino Union, tel. 22-21

Zopet se bodete od srca nasmejali pri sijajni francoski burki

BARNABE

PREMIERA DANES!

Film humorja — godbe — in plesa.

KINO MATICA, tel. 21-24

FERNANDEL v vlogi namišljenega barona.

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri.

manjkilaj. Apiliramo na kulturno in na so- cialni čut. — Ivan Kocar, privatist.

u— Zlata Gjurgjenac, najprijetnejši gost našega gledališkega občinstva, bo po daljšem presledku zopet nastopila v naši operi v nedeljo 9. t. m. kot Frasquita. Vse dosedanje predstave te sijajne operete z njo in našim Franciom v glavnih vlogah so bile razprodane, zato opozarjamo zlasti podeželsko občinstvo, da si v predprodaji preskrbi vstopnice, ki so prvič po globoko znanih cenah.

u— Sprejemni izpit za I. r. red na drž. ženski realni gimnaziji v Ljubljani (Reslje- va cesta). Prošnje za priustevitev k spre- jemnemu izpitu, naslovljene na ravnatelj- stvo in kolkovane z 10 dinarskim kolkom, se bodo sprejemale v ravnateljevi pisarni od 20. do 22. junija od 9. do 11. in sicer 20. od A—L, 21. od M—R in 22. od S—Z ter zamudniki. Prošnji, ki naj bo pisane na vzorcu, ki se dobi pri šolskem slugi, in na celj polji, je treba priložiti krstni list, izprictevilo o dovršenem 4. razredu osnovne šole in morebitno izprictevilo višje osnovne šole. — Sprejemale se bodo učen- ke, rojene v letih 1927 do 1930. Pri oddaji prošnje bo vsaka učenka izvedela, kdaj bo delala izpit. Izpiti bodo 24. in 25. junija ob 8. v poslopju drž. učiteljske šole na Resljevci cesti 10. — Ravnateljstvo drž. ženske real. gimnazije v Ljubljani.

KOPALNE OBLEKE — CISTA VOLNA

STARE NIZKE CENE.

Alojzij Potrat — prej

JOS. KUNC & Co.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 32.

u— Društvo »Dom visokošolke«, priredi, kakor vsako leto, tudi letos delovni tabor od 15. junija do 15. avgusta v Lipovcih v Prekmurju, in vabi vse akademikarke in abiturientke, da se ga udeležijo. V torek 11. junija ob 17. uri bo informativni sestanek za udeležence tabora v »Domu visoko- šolke«, Gradišče 14, kjer se sprejemajo tudi prijave.

RAZSTAVA PREPROG

Banovinska tkalnica preprog iz Sara- jeva razstavlja svoje preproge in per- jance v Ljubljani v dvorani hotela »Slone«. Desni glavni vhod. Razstava je odprta cel dan od 5. VI. do 10. VI. 1940. Prezmamo naročila na dolgoročna odplačila. — Vhod prost.

u— Razstava G. A. Kosovih monumen- talnih slik iz slovenske zgodovine je delež- na najlepšega obiska. Odprta bo še ves prihodnji teden.

u— Šentjakobska knjižnica na Kon- gresnem trgu je izposodila v maju 4390 strankam 13462 knjig, v letošnjem letu pa doslej že 81.138 knjig. Knjižnica, ki je s 1. junijem stopila v 30. leto svojega delo- vanja, je odprta vsak delavnik od 16. do 20. ob sobotah pa dopoldne ob pol 10. do 12., popoldne od pol 16. do 20.

Proti trdi stolici in zlati žili, združeni z navalom krvi, utripanjem srca in glavobolom je naravna »Franz-Josefovca« grenka voda že od davnine preizkušeno domače sredstvo. Prava »Franz-Jose- fova« voda mlo učinkuje in sigurno od- tarja, a vrhu tega tudi v zastarelih slučajih ne odreče.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

u— Sokol I. Tabor vabi svoje članstvo in naraščajmoštvo in žensstvo, da se zbere v nedeljo 9. t. m. ob 7. uri zjutraj na Ta- boru za pešizlet časovne narave. Povratek ob 12. uri. Naraščaj doli posebna navodi- la.

u— Nekdanjo veliko dvorano za poročne obhajanje v pritličju ljubljanske justične palače, kjer so se dolgo vrsto let, zlasti še pred prevratom 60. leta 1931 po ukinitvi porotnih sodišč, vršile periodično včasih zelo zanimive in napete razprave, ko se je odlo- čila usoda težkih delikventov, bodo zdaj popolnoma preurejeni. Škoda bi bila res, če bi se ta pripravljeni prostor ne mogel eko- nomičneje izkoristiti. Dvorano, v kateri so bili razmeščeni sodniški tribunal, sedeži branilcev in državne tožila, dalje dolge vrste klopi za porotnike in za občinstvo z galerijo, nameravajo namreč uporabiti za invalidsko sodišče. V tej prvotni dvorani so se zadnja leta od časa do časa vršile javne dražbe raznega nakopičenega orožja in drugega zaplenjenega blaga, čigar last-niki se niso nikdar javili. Mnogo lovskih pušk je bilo odvzetih divjim lovcem. Ob takih prilikah je bilo po navadi med zbra- nim občinstvom precej živahno razpolože- nje, sicer sta pa vladala v tem prostoru le idilični mir in zatišje. Ravnokar so iz te dvorane prenesli velika skladišča razno- vrstnih poslovnih knjig bivše Slovenske banke, ki so tamkaj bile spravljene že par let in čakajo na razpis zamotane razprav.

u— Važno za lastnike in vozače motor- nih vozil. Uprava policije v Ljubljani opozarja lastnike in vozače motornih vozil, da smejo obratovati samo z onimi avto- mobilni, avtobusi in motokikli, ki so za leto 1940 komisijso pregledani in odo- breni za javni promet ter opremljeni z evidenčno tablico leta 1940. Za to poziva upravo policije prizadele lastnike in vo- zače, da pripeljejo svoja še nepregledana motorna vozila k pregledu, ki bo izjemoma še dne 19. junija od 11. do 12. ure na Bregu št. 20 dohod z Novega trga.

FOTOKOPIJE, POVEČAVE

HITRO, ČISTO, POGENI V DROGERIJI: EMONA IV. KANC ZALOGA FOTOMANUFATURE LJUBLJANA NEBOČNIK

* Vsa zborovanja sreskih učiteljskih dru- štev JUU so do nadaljnjega odpoovedana. JUU, sekcija Ljubljana.

* Slavnostni koncert Glasbene Matice na Golniku. Orkestralno društvo Glasbene Matice ponovi svoj jubilejni koncert v ne- deljo 9. t. m. na Golniku. Obenem je to slavnostni koncert v počastitev godu ravnatelj sanatorija na Golniku dr. Roberta Neubauerja. V prvem delu koncerta nastopi kot solist violinisti virtuoz prof. Karlo Rupel. Pri klavirju god. Zora Zarnikova. Sodeluje tudi član dramskega gledališča Franc Lipah.

* Plemenito srce premožnega trgovca. Pred 40 leti se je priselil v Leskovac skro- men trgovec Dimitrij Olde. S podjetnostjo je razvil svojo trgovino, da je kmalu po- stala eno največjih podjetij v Leskovcu. Po nesreči pa mu je v nekem švicarskem zdravilišču umrl leta 1931 edini sin. Oče in mati sta silno žalovala za edincem, na- posled pa sta sklenila, da poklonita vse svoje obilno premoženje plemenitim name- nom. Pred nekaj dnevi je Dimitrije Olde umrl v starosti 63 let. Z oporoko je zapu- stil vse svoje imetje, ki znaša nad 2 milio- na dinarjev, občin Leskovcu in Uniji za zaščito dece. Že pred smrtjo sta zakonca Olde ustanovila zadužbino v spomin svoje- mu sinu. Njun namen je bil, da dobi Les- kovac dečji dom v katerem se bodo vzga- jali do zrelosti zapuščeni siromašni otroci iz mesta in okolice, razen tega pa bodo let- no dobivale podporo različne dobrodelne ustanove. Poklonila sta temu namenu svo- jo hišo. Po smrti obeh testatorjev pripade Dečjemu domu vsa njuna nepremičnina. Dijaki leskovske gimnazije bodo prejema- li letno po 400 din svetosavske nagrade za najboljšo nalogo o etiki in krščanski morali.

* Poroka. Poročila sta se gđ. Jelka Severjeva, hčerka ljubljanskega vele- trgovca, s semenjem, in dr. Drasko Vil- fan, zdravnik v Beogradu, nad večkratni zmagovalec v plavalnem sportu. Za priči

svetilnik na petrolej in olje. Seveda se je ta razsvetljava obdržala le še na periferiji, koder večer za večerom hodijo »lamparje« z lesto na levem ramenu in s kangljico petroleja pa s krpo v desnici, se vzpenjajo do svetilk, čistijo šipe in odrezujejo steni- kakor pred desetletji. Ta razsvetljava stane v Zagrebu na leto 123.760 din. Prav verjet- no je, da bodo tudi ti poslednji ostanki predvojnega razsvetljave v Zagrebu kmalu odpravljani.

* Prihujljenega grobarja so nedavno pokopali v Smederevski Palanki. Imeno- val se je Radovan Gručarević in je imel za seboj čudno usodo. Bil je sin premožnih staršev. Do 6. leta je bil zdrav, v 7. letu pa je nenkrat postal siromahek. Ljudje so govorili, da je njegovo rodovno zadelo stara kletva. Dotlej premožni starši so gmočno popolnoma propadli in je oče od žalosti umrl. Radovan je kot sirota dobil od občine brezplačno stanovanje pri pokopališču, kjer je živel in umrl v 68. letu sta- rosti. Ljudje so ga imeli radi in so ga po- pirali. Kot grobar je vzorno skrbel za gro-bove svojih rojakov. Tudi najsiromašnejše grobove je čistil in urejal dan za dnem. Po njegovi smrti so se mu rojaki izkazali z veliko hvaležnostjo. Neki ondodni Rus mu je postavil lep spomenik. Obenem je v pokoplnikov spomin postavil spomenike na grobovih nekaterih drugih siromakov. Eden izmed učiteljev v Smederevski Palanki pa dan za dnem obiskuje vse te grobove in po pokojnem grobarju skrbi, da je cvetje ved- no v najlepši rasti.

* Popusti v kopalniših. Zveza kopalniš v Zagrebu objavlja, da kopalnice uprave do- voljujejo v predsezoni, torej do 1. junija in od 31. avgusta, razne popuste pri ko- pelih in tudi na cenah stanovanj. V glavni sezoni (v juniju, juliju in avgustu) se po- pusti ne morejo dovoljevati v oni meri kakor izven sezone. Ob tej priliki se opo- zarja občinstvo, da se navzile stalnemu porastu ostalih cen sobe in kopeli v ter- malnih in mineralnih kopalniših niso po-

bil Kolunić zgolj reproduktiven umetnik. V njegovi zapuščini je veliko število del, ki dokazujejo, da je bil ta plodoviti umetnik tudi izbiran portretist, krajinar in kompo- zitor.

Giurici izdopno delo prinaša poleg bio- grafskih podatkov tudi izčrpen pregled Ko- lunićevih del, 172 po številu, kar je poseb- no hvalevredno.

O Giuricvem delu na polju raziskova- nja zgodovine jugoslovenske grafike je pred kratkim poročalo tudi beograjsko »Vreme«, ki je ob 20-letnici njegovega umetniškega delovanja priobčilo zanimiv prikaz razvoja grafične umetnosti med Srbijci v Hrvati in Slo- venci od Julija Klovica d (1498) preko Val- vazorjevega sodelavca Pavla Ritterja-Vite- zovića do današnjih dni.

Teden hrvatske gledališke umetnosti se začel v nedeljo, 9. t. m. Prirejajo ga v Zagrebu v proslavo stoletnice prve pre- dstave »Jurana i Sotije« v starem gledali- šču. V nedeljo ob 11. dopoldne bo v Velikem kazališču matineja, na kateri bo govoril ravnatelj drame dr. Josip Badalić. Poleg nekaterih recitacij in pevskih točk se bo izvajala Ogrizovićeva dramatizacija roma- na Spalskega z naslovom »Prve novine«. Popoldne bodo igrali Freudreichove »Graničarje«, zvečer pa Lisinskega »Porine« v operi in Držićevega »Dundo Maroje« v dra- mi. 10. junija, ko je točno stoletnica ome- njene Kukuljevičeve drame, bodo vpriporili nekoliko prizorov iz nje ob sodelovanju vse- ga dramskega ansambla, opernega zbora, baleta in orkestra in v režiji dr. Branka Gavella. Med »Svečanim tjeonom hrvatske kazališne umjetnosti« bo v zagrebškem ra- diju več predavanj o zgodovini hrv. gle- dališča, o njegovem pomenu v hrv. kulturi itd. Predavajo dr. Badalić, St. Stražniski, dr. Batušić i. dr. Za svečanosti je bila do- voljena polovična vožnja.

Ruskemu pesniku V. Majakovskemu je bil posvečen literarni večer, ki ga je pri-

redil na beograjski univerzi Odbor študen- tskih kulturnih združenj in petek zvečer.

Geno Senečić satirična dragokomedia »Neobičan čovjek« je dosegla v zagreb- škem gledališču štiri desetje predstavo- v. To je po Križeti največji uspeh, ki ga je doživel v Zagrebu kakšen domač dra- matik. Geno Senečić je po poklicu novinar. Najprej je opozoril nase z dramo o pesniku in kritiku A. G. Matošu. Po knjigi novele »Pokušaj« in satirnem romanu »Film naših dana« se je posvetil zgolj dramati- ki. Največji uspeh je doživel z igro iz za- grebskega življenja »Slučaj s ulice«, ki je dobila tudi Demetrovo nagrado. Sedaj je uspeh te igre prekosil »Neobičan čovjek«. Zeleti bi bilo, da bi ljubljanska drama pri sestavi repertoarja za prihodnjo sezono upoštevala Senečićovo delo, tembolj ker se uspehu v Zagrebu pridružuje nedavni uspeh v Pragi. Vsako res uspešno hrvatsko in srbsko dramsko delo naj bi se izvajalo tudi v Ljubljani!

Nova knjiga Nike Bartulovića. Iz beo- grajskih listov posnemamo, da je izdal zna- ni pisatelj in nacionalni delavec Niko Bartulović pri Konu v Beogradu knjigo »Mo- j prijatelj Tomislav Malvasije«. Je to neka vrsta memoarskega romana, čigar dejanje se odigrava med svetovno vojno v nacio- nalističnih krogih Splita in v raznih avstrij- skih kazalnicah. Sodeč po odlomkih, ki jih je Bartulović priobčil v »Srpskem književ- nem glasniku«, se dogajajo nekatera po- glavja tudi v mariborski kazalnici, kjer je med vojno trpelo več žrtav avstrij- ske politične tiranije, med njimi sam pi- satelj Niko Bartulović. V romanu »Mo- j prijatelj Tomislav Malvasije« se pojavljajo tu- di nekatera znana politična imena, med nji- mi dr. Tresić-Pavičić, dr. Smolaka, pisa- telj Ivo Andrić, O. Tartaglia, dr. Angjeli- nović. Novi roman Nika Bartulovića je po- tem takem živa podoba trpljenja, dela in upov tiste generacije radikalne jugosloven- ske mladine, ki se je brezkompromisno in z največjimi žrtvami borila za narodno

osvobodjenje. Bartulovićovo delo ima zlasti v sodanem času velik nacionalni pomen.

Učbenik ruskega jezika po novem pravo- pisu in z novimi izrazi, frazami itd., kakor so se uvedli v zadnjih petindvajsetih letih, je izdala založba »Novo doba« v Vukovaru.

Roman o Srbiji ob koncu 19. in začetku 20. stoletja sta spisala pisatelja Matić in Unčič in mu dala naslov »Gluho doba«. Ro- man, ki obsega dve knjigi in šteja nad 300 strani, je izšel pri Konu v Beogradu.

Dr. Ljubomir Živković je napisal knjigo »Nauka o postanku človeka« (Uvod v socio- logiju). Izšla bo v kratkem pri »Hrvatski nakladi« v Zagrebu. Spisana je z materiali- stičnega stališa.

Vile Trutkeve »Pomladni Soneti« je prevel v češčino dr. V. Měška in ga objavil 2. t. m. v moravsko-šlesku izdaji dnevnika »České slovo«.

Iz češke kulture. Na vrtu Valdštejna- pe palče v Pragi so začeli prirediti Mala- stranske večere s programom, ki obsega večidel dela najpomembnejšega pisatelja praške Male strani avtorja »Malostran- skih povestí Jana Nerude. — Češki tisk se je z lepimi članki spominjal dvajsetlet- nice smrti enega najpomembnejših čeških igralcev Eduarda Vojana. V Pragi na- meravajo postaviti spomenik pesniku Ja- noslavu Nerudikemu. V natečaju je zna- gajal esutiek kiparja Warnerja. — Češka filharmonija bo priredila koncerte pod vodstvom Václava Talicha v raznih čeških in moravskih mestih, kjer bo izvajala Sme- tanovo »Mojo domovino« ali Dvořakovo »Slovanske plesce«. — Listi poročajo, da je uspešni češki roman Zdenka Němečka »Dabel mlui španělské« izšel v hrvats- kem prevodu Marka Poteza. — Emil Vachek zaznamuje velik uspeh s svojim humorističnim romanom »Až se učeo utihne«. — S koncem maja se je zaključil »češki glasbeni maj«. Ta velikopotezna akcija je s svojim visokim nivojem, dostoj- nim potekom in velikim odmevom v če- škem ljudstvu dosegla nepričakovano velik uspeh in je v Čehih samo utrdila narodno zavest in ljubezen do domovine.

u— Velik umetniški užitek bo nudila poslušalcem komorna produkcija Glasbene akademije v ponedeljek dne 10. junija ob 1/19. v veliki filharmonični dvorani. Slu- šatelj Burger, Gregor, Logerjeva, Bra- dačeva. Zalogar in Žizmond bodo izvajali Corellijevo »Komorno sonato za dve vio- line in klavir«, Tartinijevo »Sonato za violino in klavir v a-duru«, Brahmsovo »Sonato za klavir in violino, op. 100 v a-duru« in Dvořakov »Tercet« za dve violino in violi. Ves spored je naštetiral z izvajalci prof. Jan Slais, vodja oddelka komorne glasbe. Spored velja kot vstop- nica. (—)

u— Izredno delavnost in marljivost pevkega zbora »Ljubljanski Zvon« dokaz- ujejo njegovi redni koncerti. V teku le- tošnje sezone je pripravil zborovodja g. Dore Matul s svojim zborom že dva kon- certa. Sredi decembra se je oddolžil s ce- lovečernim koncertnim sporedom spominu bivšega zborovodje, skladatelja Zorka Prelorca. Prihodnji ponedeljek na izvala zopet stinski koncert pod naslovom »Slo- venskega cerkvena glasba«. Zvonom damo najlepše priznanje za njegovo delo s tem, da v obilnem številu posetimo cerkveni koncert, kar ta po vsej pravici tudi za- služi. Koncert bo v frančiškanski cerkvi 10. t. m. ob pol 21. uri in so vstopnice ka- kor tudi podrobni koncertni spored v predprodaji v knjižarni Glasbene Mati- ce na Kongresnem trgu. (—)

u— Jutri s Putnikom na Kovčevski! Prijave do danes popoldne.

u— »Pot k slavi« je razkošna in bogato opremljena španska filmska opereta, pri- rejena po znameniti komediji bratov Joa- quina in Serafina Quintero. V tem pre- lepem filmu nastopa znamenita španska lepotica in operna pevka Estrellita Castro, ki nam pokaže vso ognjevitost južniškega temperamenta, ki se posebno odraža v divnih ljubavnih melodijah in prelepih plesih. Ne manjka se tudi zdravega hu- morja in vesele duhovitosti, saj poteka vsebina tega filma med mlado, bohemsko nastrojeno mladino, ki išče sročena v glasbi, pri plesu v vinu. Estrellita Castro je prava gledališka in filmska umetnica, ki bo z lepoto svojega glasu očarala sle- herneza gledalca. Premiera tega izredno lepega filma bo danes v kinu Sloga. (—)

u— Kup nešče. Na kirurški oddelku so pripeljali brezposelnega delavca Lojzeta Pečnika iz Zapotoka pri Želimljah. V ne- deljo so ga pred neko gostilno v Zapoto- ku napadli fantje in mu prizadejali pre- cej hude poškodbe po glavi in po životu. Progovni delavec Albin Bajde iz Hotiča je moral v bolnišnico, ker mu je pri delu padel kamen v levo oko. V Siskli je žena železniškega krojača Marija Balentinova prežgoda skočila iz tramvajskega voza in se poškodovala na glavi in po telesu. V Notranjih gorah je padel s kolesa posestnik Ivan Alič, in se hudo potolkel po glavi.

u— Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljal od sobote do 20. do ponedelj- ka do 8. zjutraj mestni zdravnik dr. Debe- lak Gvido, Tyrševa cesta 62/L, telefon 27-29.

Obe vrsti sta
naoko dobri

Poškodovan original

Chlorodont - zobna pasta

neča ali ne peneka se

Uspeh je vedno enak:
lepi, beli zobje

a— volil
ne nadzornega
V smislu določb novih pravil je upravni odbor sestavljen tako, da je v njem tretjina zastopnikov mestnega sveta, tretjina zastopnikov vlagateljev in tretjina strokovnjakov. Razen tega je izvolil mestni svet tudi članke cerkveno konkurenčnega odbora za mestni in stolno župnijo, ki se voli vsako tretje leto. V sestavi tega odbora so nekatere spremembe, med drugim je bilo izpolnjevalno mesto, ki ga je zavzemal v odboru pokojni prof. G. Majcen. — V magistratni službi so napredovali mestni finančni komisar dr. Alojzij Zorko, uradnik MP Alojzij Gajšek in mestni uradnik Božidar Kolar. — Šest oseb je na novo sprejetih v mestno oskrbnišnico, ena pa je bila oddana v hiralnico sv. Jožefa v Ljubljani.

a— Trvdka »Mirim« se je preselila v Zagreb. Delo v mariboski čokoladni tvornici »Mirim« je ustavljeno. Trvdka se je preselila v Zagreb, kjer bo nadaljevala z obratovanjem.

a— Lep uspeh je žela letošnja premiera znane francoske igre »Pot v Benetke«. Občinstvo ni štedilo s priznanjem glavnim igralcem gđe B. Rasbergerjevi, E. Verdorniku, ki je igrati tudi zrežiral, L. Crnoboriču in P. Rasbergerju. Gledališče je bilo precej dobro zasedeno.

a— Gledališke novice Drevi »Ples v maskah«, jutri zvečer zadnja predstava v letošnji sezoni. Uprizori se »Gejsja«, gostuje Povhe. Znižane cene. — V dramskem ansamblu se napovedujejo za novo sezono nekatere spremembe. Med drugim bodo pritegnjene mlade moči, ki obetajo poživljenje našega dramskega ansambla. Če optimizem ne vara, je upati, da bo lahko naš dramski ansambl nastopal v novi sezoni v dveh garniturah.

a— Sprejemni izpiti na II. drž. realni gimnaziji. Prošnje za sprejemni izpit za I. razred se bodo sprejemale v ravnateljevi pisarni 21. in 22. junija. Prošnje je nasloviti na ravnateljstvo in kolkovati z 10 din. Priložiti je treba krstni (rojstni) list iz priporočila o dovršeni ljudski šoli. Sprejemni izpiti bodo 24. jun 1940. K sprejemnemu izpitu se bodo sprejemali samo učenci, ki so bili rojeni v letih 1927, 1928, 1929 in 1930.

a— Avtobusi—tramvaji na progi št. 1. Z jutrišnjim dnem bodo obratovali na avtobusni progi št. 1 novi avtobusi, ki imajo povsem obliko tramvaja in o katerih smo svojčas že poročali. Novi avtobusi, ki jih je izdelala trvdka »Man«, omogočajo med vožnjo udobnejši počutek ter hitrejšo izstopanje ter vstopanje. saj bo poleg soferja tudi poseben sprevoznik, ki bo imel opravka z voznimi listi. Pozneje bodo uvedeni ti avtobusi tudi na študentski progi.

a— Za veliko sokolsko tombolo v nedeljo, 12. junija, je v Mariboru ter bližnji in daljni okolici največje zanimanje. Poleg tombol v denarju v višini 20.000 din s prvimi dobitkom 12.000 din je 16 tombol. Tombola bo prvič na obširnem telovadišču Sokola Maribor matica v Ljudskem vrtu, kjer bo po tomboli ljudska veselica. (—)

a— Lokomotiva je iztirila pri postaji Sv. Lovrenca na Dravskem polju. Železniški delavci so s pomočjo dvigalnih naprav spravili lokomotivo spet na tirnice. Zaradi iztirjenja lokomotive so imeli predsočnim vlaki na progi Maribor—Ptuj občutne zamude.

a— Povožen motociklist Na Tržaški cesti je povozil neki avto 54-letnega delavca Franca Petermanca s Pobrežja, ki je obležal na cesti s poškodbami. Prepeljali so ga v bolnišnico. Za lastnikom dotičnega avtomobila proizvedujo.

a— Ni znakov nasilja. Na trupu neznanke, o kateri smo večkrat poročali, ni znakov nasilja. Stara je okoli 35 let, je 160 cm visoka, lasje ima postrizene na 3 cm, pokrita je z jopičem iz klota, nogavice so črne. Verjetno je neznanca izvršila samomor.

a— Kavalir Terezika Š. je bila dobre volje in je v neki gostini v Vetrinski ulici pridno plačevala pijačo in jedoča ljubeznivemu kavalirju, ki pa je neopazno izginil. Ko je Terezika delj časa zamažala iskala svojega »kavalirja«, je ugotovila, da ji je zmanjkalo tudi denarja, v kateri je imela vse svoje prihranke.

a— Zborni atelje M. Schutta je od 9. do 16. junija zaprt. (—)

Iz Celja

a— Sokolska gozdna šola in taborjenje. V Soteski pri Mozirju bodo tudi letos taborili pripadniki celjske sokolske župe. Najprej pridejo na vrsto naraščalniki od 16. leta dalje, ki bodo s taborjenjem od 1. do 21. julija opravili ob enem tritedenski prednjaški tečaj in po končanem tečaju polagali zaključni tečajni izpit. Od 22. julija do 11. avgusta bosta taborila deca in naraščaj obojega spola od 10. do 16. leta, ki redno posekajo telovadbo. Od 12. avgusta do 1. septembra bosta taborila ženski naraščaj nad 16 let in članice. Za te bo s taborjenjem istotako spojen prednjaški tečaj. Višina prispevka za oskrbo poednih pripadnikov je navedena v okrožnici, ki so jo prejela vsa društva. Prijave za prvo skupno naj pošljejo ednice župi do 10. junija, za drugo skupino do 30. junija, za zadnjo skupino pa do 20. julija.

a— Sokolsko društvo Celje-matica poziva članke in članice, da brez izjeme prinesejo člansko legitimacijo v pregled v društveno pisarno v mestni osnovni šoli. Tam bodo ob sredah od 18. do 20. in ob četrkih

sta Savina. 20.30 v mali dvorani. V sporedu so zgolj slavljene skladbe in sicer ženski, moški in mešani zbori, samospeli in klavirske skladbe. Slednje bo igral priznani slovenski pianist, pedagog in skladatelj g. Pavel Šivic, docent Glasbene akademije v Ljubljani, ki bo tudi spremljal samospelne in zborne. Kot pevci solisti bodo nastopili mezzosopranistka gđe. Marija Tiranova in tenorist g. Andrej Jarc iz Ljubljane ter članica CPD gđe. Cirila Karbova. Skladbe Rista Savina, ki sicer stavijo na izvajalce velike zahteve, so take, da ne potrebujejo nobene razlage. Samo poslušati jih je treba! Spored bo v svoji pestrosti in kvalitetni izvedbi nudil vsakomur velik užitek. Vstopnice so v prodaji v Gorčarjevi knjigarni. Ničje naj se ne izgovarja na čase, v katerih živimo. Kajti kam bi prišli, če bi se že sedaj odrekli kulturnemu življenju!

a— Tretji šolski nastop gójencev Glasbene Matice v Celju se bo pričel drveni ob 19. v Mestnem gledališču. Vstop je prost samo s sporedom.

a— Strelska družina v Celju prireja sobno streljanje vsak četrtek ob 20. v Celjskem domu, strelske vaje pa vsako ne-

deljo na strelišču v Pečovniku. Prihajajte v čim večjem številu!

a— Sprejemni izpiti na drž. realni gimnaziji s klasičnimi vzporednicami v Celju bodo 25. in 26. t. m. Dne 25. t. m. naj pridejo k sprejemnemu izpitu po možnosti učenci, ki se nameravajo jeseni vpisati v klasične vzporednice. Prošnje za sprejemni izpit, kolkovano z 10 din, je treba predložiti najpozneje do 23. t. m. Prilogi sta rojstni list in izpričevalo o dovršeni ljudski šoli. K sprejemnemu izpitu bodo pripušteni samo letniki 1927 do 1930.

a— Sokolski kroji. Sokolsko društvo Celje-matica ponovno opozarja brate na svoječasi razpis o dobavi krojev. Bratje se naj prijavijo pri br. Miroslavu Modicu, kjer bodo dobili podrobnejša navodila. Bratom je dana ugodna prilika, da si nabavijo dosežani slavnostni kroj z rdečo srajco ali pa nov delovni kroj, ki je sličen vojaškemu.

a— Smrtna nesreča kolesarja. V nedeljo je padel 31letni, v Griže pri Žalcu pristojni Ernest Potočnik, umetni slikar brez stalnega bivališča, na cesti s kolesa. Pri padcu se je hudo poškodoval po glavi in je dobil težek pretres možganov. Potočnika so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer je v sredo podlegel poškodbam.

a— Tragična smrt otroka. V Logatcu se je smrtno ponesrečil štiriletni Gregor Bizjak, sinček sreskega načelnika g. Andreja Bizjaka v Logatcu in vnuk sreskega tajnika g. Franca Kocjana v Celju. Pogreb bo danes ob 17. na okoliško pokopališče v Celju. Pokojnemu bodi ohranjen lep spomin, težko prizadetim svojcem naše iskrene sožalje!

a— S kozolet je padel. V Dragomilem pri Šmarju je padel 36letni posestnik Matvež Čak z Babne reke pri Šmarju s kozolet in si zlomil desno roko. V sredo se je z listjem naložen voz prevrnil na 42letnega posestnika Karla Pizorna iz Podgore pri Šmarternu ob Paki in mu zlomil desno roko pod komolcem. Oba ponesrečenca se zdravita v celjski bolnišnici.

a— Zdravniško dežurno službo za člane OUZD bo imel jutri zdravnik dr. Drago Hočevar v Kolencevi ulici.

Gospodarstvo

Zasedanje Zbornice za TOI

Ljubljana, 7. junija. Glede na jutrišnje plenarno sejo Zbornice za TOI so imeli danes svoje seje vsi odseki zbornice. Na teh sejah so razpravljali o tekočih vprašanjih in o predlogih, ki bodo prišli v razpravo na plenarni seji.

Trgovinski odsek

Sejo trgovinskega odseka je otvoril in vodil predsednik g. Albin Smerkoj. Zbornični tajnik dr. Pless je obširno poročal o poslovanju odseka in vseh akcijah zbornice od zadnje plenarne seje. Po poročilu se je razvila živahna debata, tako glede izvoza štajerskih vin v Nemčijo in postopanja Prizada, ki dopušča samo izvoz dvalastniških vin, medtem ko se vino domačih producentov ne more izvažati. V debati so posamezni zbornični svetniki tudi živahno kritizirali intervencijsko politiko Prizada glede žita in moke, ki gre na škodo interesov iz dravske banovine. Mnogo so razpravljali tudi o pomanjkanju petroleja, soli in sladkorja, v nadaljnjem poteku seje pa o obrtno-pravnih izjavah in odločbah, o minimalnih plačah za trgovske pomočnike in pomožno osebje, o ukinitvi blagovnih sejmov, o predlogih za preureditev trgovine z živino, z lesom in s sadjem, o davčnih in taksih vprašanjih ter končno o ekvivalentu za naravne dajatve v socialnem zavarovanju.

Industrijski odsek

Sejo industrijskega odseka je vodil predsednik g. Rihard Skubeč. O davčnih vprašanjih je najprej poročal zbornični konzulent g. Žagar, nakar je sledilo poročilo zborničnega generalnega tajnika g. Ivana Mohoriča o železniški tarifni reformi. V debati je bil stavljen predlog, da se preklasifikacija blaga ne izvrši in da se potrebiti večji dohodki dobe iz drugih postavk. Zbornični generalni tajnik g. Mohorič je tudi poročal o preskrbi industrije s surovinami in pogonskimi sredstvi. V debati k temu vprašanju je obširno razpravljali zbornični svetnik g. Sire o tekstilnih surovinah. Končno je industrijski odsek razpravljaval o kontroli cen v industrijski proizvodnji in o minimalnih mezdah za trgovske nameščence.

Prva seja obrtnega odseka po več nego enem letu

Po več nego enem letu se je danes prvič zopet sestala obrtna zbornica, ki je imel zadnje sejo 21. marca lanskega leta in od takrat se sploh ni več sestala. Sejo je otvoril odsekov predsednik g. Ivan Ogrin, ki je poročal o važnejših odločbah v dobi zadnjega leta, zlasti tudi o reorganizaciji obrtnih združenj. Pri obravnavi tega vprašanja se je razvila obširna debata, v katero so posegli vsi navzoči člani, ki jih je bilo 12. Razpravljali so predvsem o postopanju predsednika g. Ogrina, ki je samovoljno brez zasljanja obrtnega odseka in proti volji obrtnih združenj odredil razpust številnih združenj ter njihovo reorganizacijo. Po končani debati, v teku katere so navzoči člani ostro kritizirali način reorganizacije kakor tudi razpust združenj brez zasljanja odseka, je zbornični svetnik g. Jos. Rebek staval predlog, da se vzpostavi prvotno stanje, nakar naj o reorganizaciji razpravljajo obrtni odsek, reorganizacija sama na se naj potem izvede po sklepih obrtnega odseka na način, kakor to zahtevajo interesi vsega obrtništva. Tega predloga pa predsednik g. Ogrin ni hotel dati na glavo, očitno zaradi tega, ker je bilo videti, da so vsi navzoči za ta predlog in bi sprejetje predloga predstavljalo nezaupnico za g. Ogrina. Navzoči člani obrtnega odseka so nato sestavili pismo na predstvo zbornice, ki ga je prečital g. Rebek z zahtevo, da se vnese v zapisnik. To pismo se glasi:

Po več kakor enoletnem ilegalnem vodstvu zborničnega obrtnega odseka se je

zbornični svetnik z. Rebek predlagal, da se ta proračun odobri, četudi je bil sestavljen brez sodelovanja uprave, toda s pristavkom, da sme predsednik s sredstvi razpolagati samo po zasljanju in po pristanku zavodove uprave. Tudi tega predloga predsednik ni hotel dati na glasovanje in je sejo zaključil.

Gostinski odsek

Sejo gostinskega odseka, ki so se je udeležili vsi člani tega odseka, je vodil predsednik gostinskega odseka g. Ciril Majcen. Poslovno poročilo med drugim omenja uspešno akcijo Zbornice za TOI, s katero je bila dosežena prepoved izdaje dovolil za krčme in bufeje, ki velja do 31. decembra 1941. Iz poslovne poročila je tudi razvidno, da je bilo v I. četrtletju letošnjega leta 57 prijav novih gostinskih obratov in 52 odjav. Skupno je število krčm naraslo za 10 novih obratov. Odsek je dalje obširno razpravljaval o izpremembah in dopolnitvah predpisov o pobiranju drž. trošarine na vino in žganje in je v zvezi s tem staval sledeče zahteve: 1) odpravo registrov v vseh krajih, 2) dovolitev obročne plačevanja trošarine, 3) zaračunavanje kala, 4) plačevanje trošarine na mestu prejema odnosno nakupa. Odsek je nadalje obširno razpravljaval tudi o izgledih letošnje tujkoprometne sezone in je ugotovil popoln izpad gostov v naših turističnih krajih, tako inozemskih kakor tudi domačih. To stanje nujno kliče po zaščitnih ukrepih za gostinske obrate v turističnih krajih in je odsek v tem smislu staval konkretne predloge.

Trgovinska pogajanja z Italijo

Znani italijanski dnevnik »Il Sole«, ki izhaja v Milanu, je ob pričetku italijansko-jugoslovenskih gospodarskih pogajanj v Rimu napisal članek, v katerem pravi med drugim naslednje: V Rim je prispela jugoslovenska trgovinska delegacija, ki ji načeljuje pomočnik zunanjega ministra g. Milivoj Pilja. Ta delegacija bo skupaj z italijansko komisijo, ki ji načeljuje senator Gianini, proučila potek blagovne izmenjave med obema državama. To je šesti sestanek italijansko-jugoslovenskega gospodarskega odbora in predstavlja nadaljevanje zadnjih sestankov, ki so bili lani 3. avgusta v Rimu in 24. avgusta v Beogradu. Blagovna izmenjava med obema državama, ki se vrši po večini v kliringu, manjši del, ki se tiče specialnih dobav, pa v devizah, je pokazala od početka evropskega konflikta oscilacije, ki so posledica prenosne toka mednarodne trgovine, pa tudi posledica novih zahtev po specialnih dobavah bodisi z italijanske ali jugoslovenske strani. Saldo trgovinske bilance, ki je bil več let za Italijo pasiven, je pokazal v letu 1938 za Italijo aktivni presežek, prav tako v lanskem letu, v najnovejšem času pa je bilanca zopet v korist Jugoslavije.

Glavni namen sedanjih pogajanj je, da

Gospodarske vesti

— Uprava monopolov bo najela notranje posojilo 300 milijonov din. Po uredbi o proračunskih dvanajstih ima uprava državnih monopolov pooblastilo, da za svoje investicijske potrebe lahko najame pri domačih denarnih zavodih ali v inozemstvu dolgoročno posojilo v višini 300 milijonov din. Iz Beograda poročajo, da se je uprava državnih monopolov že obrnila na denarne zavode v naši državi s predlogom, da se to posojilo najame na domačem trgu. Posojilo naj bi se najelo v letnih tranšah po 50 do 60 milijonov din, amortizacijski rok pa bi znašal 10 do 15 let.

— Izvozna overenja pri izvozu proti delnemu plačilu v transarnih dinarjih. Devizna direkcija Narodne banke opozarja izvoznike, da morajo po sklepu tega odbora od 22. maja dobiti izvozna overenja od izvoznega oddelka direkcije za zunanjo trgovino v vseh primerih, kadar se izvoz vrši proti delnemu plačilu v transarnih dinarjih.

— Težkoče pri oskrbi dalmatinskih konzervnih tvornic z belo pločvino. Pred dnevi je dospela v Split preko Trsta dolgo pričakovana pošiljka bele pločvine za potrebe naših dalmatinskih tvornic sardin. Ta pošiljka pa je bila v Splitu zadržana, kar je izzvalo med dalmatinskimi ribiči vznemirjenje. Sedaj je ribolov v polnem teku in te tvornice ne bodo v kratkem dobile potrebnih količin pločvine, bodo pristilne ustaviti obratovanje, kar bo povzročilo veliko škodo ribičem.

Borze

7. junija

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirniški čeki nespremenjeno 14.70 — 14.90. Za grške bone je bilo v Zagrebu prva prevaževanje po 33, v Beogradu pa je bil promet po 32.50. Bolgarski klirniški čeki so se v Beogradu trgovali po 85.70. Tečaj na svobodnem trgu se nadalje ravna po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je vojna škoda pri mirni tendenci notirala 390 — 394 (v Beogradu promet po 390—391). Tudi v ostalih državnih vrednotah ni bilo zaključkov.

DEVIZE

Ljubljana. Oficielni tečaji: London 140.79 — 143.99, Pariz 79.48 — 81.78, New York 4425 — 4485, Curih 992.92 — 1002.92. Tečaj na svobodnem trgu: London 174.19 — 177.39, Pariz 98.40—100.70, New York 5480 — 5520, Curih 1227 — 1237.

Curih. Beograd 10, Pariz 9.25, London 16.50, New York 446, Milan 22.50, Madrid 45, Berlin 178.25, Stockholm 106.25, Sofija 4, Budimpešta 79, Atene 3.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 390 — 394, 4% agrarne 50 bl., 4% severne agrarne 50 — 51.50, 6% begluške 61 — 62.50, 6% dalm. agrarne 54 — 55, 6% šumske 57 bl., 7% stabiliz. 92 bl., 7% invest. 96 bl., 7% Blair 84.50 bl., 8% Blair 94.50 bl.; delnice: PAB 176 bl., Trboveljska 248 den., Gutmann 55 den., Šečera Osijek 215 den., Osiječka ljevaonica 160 den., Oceanija 600 den., Jadranska 400 den. Beograd. Vojna škoda 390 — 392 (390 — 391), 4% severne agrarne 49.50 den., 6% begluške 61 — 62.50 (61.50), 6% dalm. agrarne 54 — 55 (54), 6% šumske 52 den., 7% Blair 84 den., 8% Blair 94 den., Narodna banka 7800 — 7950, PAB 169 — 172 (170 — 172).

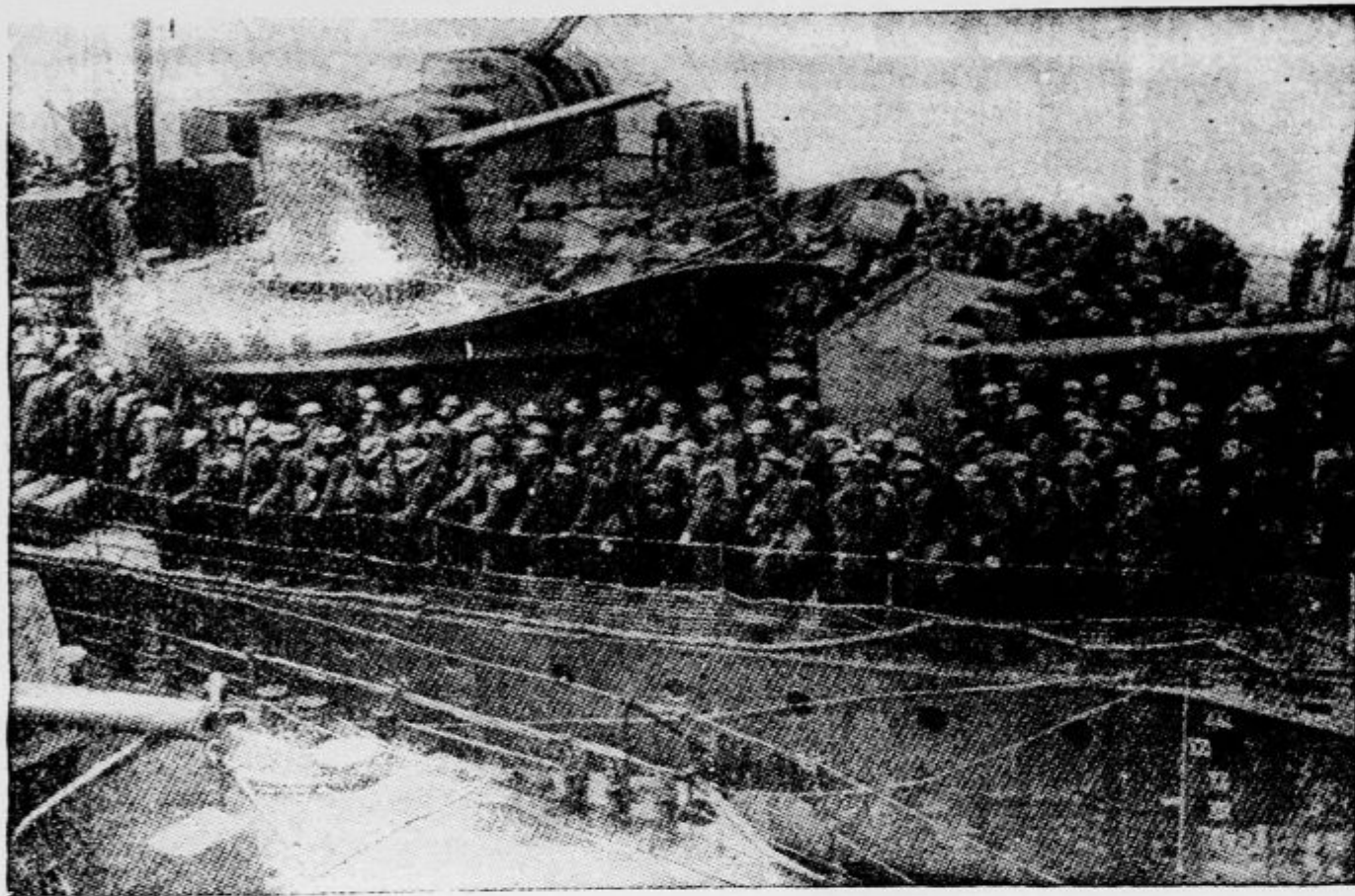
Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 7. junija. Začetni tečaji: pšenica: za julij 79.75, za sept. 80.50, za dec. 82; koruza: za julij 63, za sept. 61.50, + Novosadska blagovna borza (7. t. m.) Tendence čvrsta. Pšenica: baška okolica Novi Sad 249 — 251; sremska 248 — 250; slav. 248 — 250; ban. 250 — 252; baška ladja Tisa 253 — 255. Rž: baška 208 — 210. Oves: sremski 202 — 204; slavonski 204 — 206. Ječmen: baški in sremski 64/65 kg 205 — 207.50. Kuruza: baška 207 — 209; par. indija 207 — 209. Moka: baška in ban. »0g« in »0gg« 362.50 — 372.50; »2« 342.50 — 352.50; »3« 322.50 — 332.50; »4« 302.50 — 312.50; »5« 272.50 — 282.50; »6« 175 — 180. Otrobi: baški in sremski 162.50 — 165; banatski 160 — 162.50. Fižol: sremski beli brez vret 435 — 440.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Prevoz čez Kanal

Ladja z angleško
vojsko na poti iz
Flandrije
na Angleško

Domislek admirala Abriala

je omogočil rešitev zavezniške vojske preko Kanala

Vojni dopisnik rimskega »Popolo d'Italia« poroča, da je vkrčevanje angleške in francoske vojske v Dunquerque delo genialne zamisli francoskega admirala Abriala, bivšega poveljnika francoske mornarice v Sredozemskem morju.

Abrial je takoj, ko se je pokazalo, da so prišli zavezniški na bojišču v stisko, predlagal, naj se za reševanje vojske uporabi ribiške ladje, ki služijo sicer za obalno plovo ob kanalskih pristaniščih. Še preden so Nemci dosegli Sommo, Aisno in Oiso, so majhne ribiške ladje, ki so bile z njimi posejane vode imenovanih rek, iz-

plavale po Sommi do ustja pri Kanalu, potem pa v Dieppe in Le Havre. Tam so počakale tako dolgo, dokler jih niso pozvali na pomoč. V reševalni akciji je sodelovalo tudi mnogo drugih majhnih obrežnih ladij.

Prvi poskus, da bi se čete prevažale preko Kanala z velikimi transportnimi ladjami, ni imel uspeha, ker je takšne ladje nemško letalstvo lahko vzelo na muho ter jih začelo obstreljevati. Ribiške ladje pa so z ogromnim uspehom izvršile svoje delo ponoči. Tudi podnevi so z veliko sigurnostjo vzele čez preliv, ker jih je pomagala ščititi megla. Tako je admiral Abrial s svojo genialno zamisljo izvršil izvrstno uspešno pomorsko operacijo, ki se da do neke meje primerjati operaciji francoskega generala Galienja, ki je v svetovni vojni rešila Pariz. Galien je tedaj rekviriral vsa vozila in avtomobile, ki so se nahajali v Parizu za hiter prevoz vojske na bojišče.

Kakor ugotavljajo vojni poročevalci naknadno, se je preko Kanala prepeljalo 240 tisoč vojakov na majhnih ladjah. Ostalih 60.000 jih je odrinilo na Angleško z velikimi transportnimi ladjami in ti so odpeljali s seboj vse opremo orožje in strelivo, ki so z njim razpolagali njih oddelki.

Lindberghova izključitev

Iz Washingtona poročajo, da je bilo znanemu letalcu Lindberghu odvzeto častno članstvo slavne ameriške eskadrile Lafayette, ki se je najbolj odlikovala v svetovni vojni. Kapetan Rikkenbeker je zbil 26 nasprotnikovih letal, major Lawberry pa 18. V razdobju Lindberghove slave so ga ti letalci imenovali za častnega člana svoje eskadrile.

Biti ministrica ni lahka stvar

Ta čast zahteva dosti takta in razumnosti, pa še kopico čednosti povrh

Biti ministrica žena, ni lahka stvar, pravi žena novega britskega veleposlanika v Madridu, sira Samuela Hoare. Razen takta in razumnosti mora imeti še šest čednosti.

Pred vsem mora biti žena kakšnega ministra vedno »na razpolago«. Drugi mora računati z nerednimi delovnimi urami svo-

Upraviteljica arhiva fotografskih posnetkov Harvardove zvezdarne, 77-letna astronomka Cannonova, je odkrila spremenljivo zvezdo, ki je v seznamu v Harvardovi zvezdarni odkritih spremenljivih zvezd dobila tekočo številko 10.000. V tej zvezdarni je prvo spremenljivo odkril prof. Bond l. 1863, to je v letu, ko se je Cannonova rodila.

Gdč. Annie Cannonova spada med najbolj ugledne astronomske osebnosti. Med drugim je uvedla danes običajno delitev zvezd v spektralne razrede B, A, F, G, K in M.

Spremenljivke proučujejo v zvezi z vnetimi zasebnimi astronomi seveda tudi večina drugih zvezdarn. Središče za njih ugotovitve in za katalogizacijo je babelsberška

namenitejših astronomskih osebnosti naše dobe

zvezdarna pri Berlinu. Ta zvezdarna izdaja katalog, ki vsebuje njegova zadnja izdaja položajne in vse druge važnejše podatke za nič manj nego 8254 spremenljivke.

Vsakemu dedetu »tank«

V Ameriki so izvedli za naše čase značilno misel: neka tovarna v Minneapolisu je začela izdelovati s 6-milimetrskimi jeklenimi ploščami zavarovane otroške vozičke. Čim je začela s tem delom, je dobila od vseh strani nešteto naročil za te male »tanke«, ki seveda ne bodo rabili napadalnim namenom, temveč pomenijo le nadaljnji korak za zavarovanje detet. Za ta imajo, kakor znano, že davno pripravljene tudi plinske maske. Da-li bo pogled na čepetače malčke v oklopnih vozičkih in z masko pred obrazki kaj posebno vznemirjen, je drugo vprašanje.

Za smeh in kratek čas

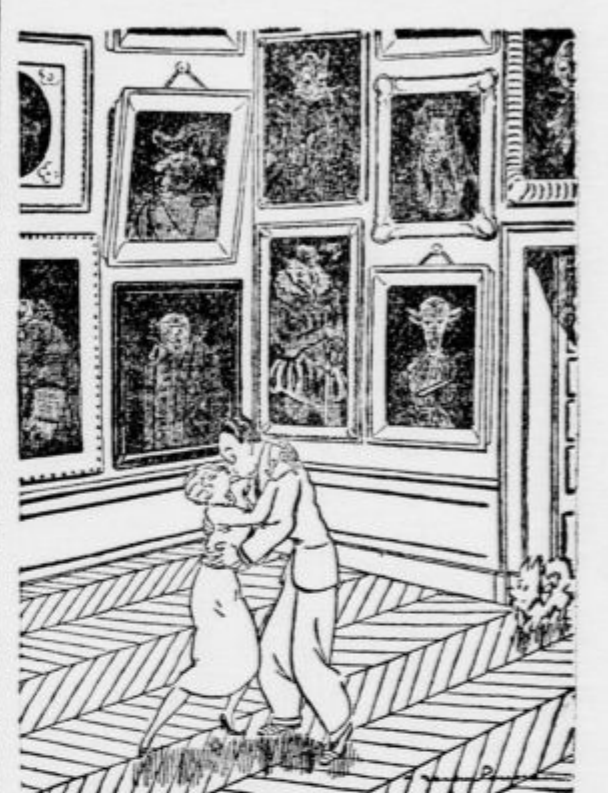
Stric: »Jesti moraš dosti kruha, Pavelček, kruh ti napravi rdeča lica.«

Vnuč: »Tedi si ti, stric, gotovo pojedel mnogo kruha, ker imaš tako lep, rdeč nos!«

A NEKDOTA

Cesar Avgust je v svoji oporoki določil vsakemu rimskemu državljanu po sto sester. Pod njegovim naslednikom Tiberijem se je izplačilo teh denarjev zadržalo, pa si je neki šaljivec izmislil nenavaden način, da bi cesarja opozoril nanj. Ko je srečal pogrebni sprevod, je stopil k pokopniku in mu je nekaj zašepetal na uho. Vprašali so ga, kaj je dejal. Šaljivec je odgovoril, da je mrtveca prosil, naj cesarja Avgusta na onem svetu opozori, da rimsko ljudstvo še ni dobilo določenih sto sester. Stvar so sporočili cesarju Tiberiju, ki je dal šaljivca poklicati. Iz lastne roke mu je izplačal sto sester, potem je nesrečnega izročil rablju: »Povej cesarju Avgustu, je dejal, da si denar prejel!«

VSAK DAN ENA

Končno sama!

(»Judge«)

Jubilej vladanja rumunskega kralja

Danes poteka deset let, odkar se je Nj. Vel. kralj Karol II. vrnil v Rumunijo, željno pričakovan in navdušeno sprejet od vsega rumunskega naroda.

Nade, ki so jih stavili vanj, so se izpolnile v polni meri. Njegov nastop je postopoma odstranil vso usodno politično dediščino povojne dobe in država je v teku teh desetih let njegovega vladanja dobila značaj moderne, dobro urejene in močne vladavine.

V tem času je zavezniška Rumunija dobila novo ustavo, ki je odstranila dotedanje zmešnjave in udarila temelje državi na načelu zahtev novega časa. Ustanovila se je domoljubna fronta Narodnega preporoda, ki je zajamčila politično edinstvo države. Obenem s temi važnimi izpremembami se je zboljšala javna uprava in ustvaril čvrst uradniški kader, ki budno pazi na koristi naroda in države.

Kralj Karol II. je posebno pažnjo posvetil narodni prosveti ter socialni vzgoji rumunske mladine. Njegova ustanova je domoljubna »Straža« ki je poglobila narodno zavednost v najširših plasteh rumunskega ljudstva.

Vse te preosnovke so se v zadnjih desetih letih krepko odrazile v gospodarskem in finančnem stanju države, ki je krenilo na pot popolnega ozdravljenja.

Glavna zasluga kralja Karola II. pa je zgraditev obrambne sposobnosti Rumunije in njene vojske, ki je danes dobro oborožena in organizirana straža miru na severovzhodnih mejah Balkana. Obramba državnih meja je zagotovljena z mogočnimi utrditvami, ki tako ob vseh rumunskih mejah in z vso pravico nosijo ime kralja iniciatorja.

Rumunija slavi kraljev jubilej z zaupanjem in hvaležnostjo za veliko delo in naš narod se pridružuje častitkam, ki jih zavezniški narod danes naslavlja svojemu domoljubnemu vladarju.

Električni pes

Njujorška senzacija

Lansko leto je zbuhal v New Yorku veliko pozornost mehanični človek Elektro, ki se je znal priklanjati, ki je kadil cigarete in ljudem odgovarjal. Sedaj imajo Njujorčani drugo senzacija podobne vrste: psa Sparka, ki laja, teče, se postavlja na zadnji nogi in miga z repom.

Sparka je, kakor Elektra, zgradil neki

inženir družbe Westinghouse, ki je prepričan o bivanju neke »mehanične psihologije«, ki ni nič manj zamotana nego človeška psihologija. Hotel je to dokazati s tem, da je predvajal obiskovalcem, kako reagira njegov električni pes različno v skladu z ljudmi, ki mu govorijo. Inženir je sveto prepričan, da imajo tudi elektromehanična bitja svoje simpatije in antipatije.

Svidenje na domačih tleh

Na neki londonski postaji pozdravlja otrok svojega očeta, člana angleške ekspedicijske vojske

MICHEL ZÉVACO:

Don Juan

ROMAN.

Roj besov je kakor vihar udaril iz teme. Mračni park se je napolnil z rjoventjem in divjimi kiki: »Bij! Kolji! Sekaj!...« Klotar je komaj utegnil vreti oči nazaj, in že se je okrog njega vse bliskalo od ostrih jekel...

»Oh, podle duše!« je kričnil Tenorio. »Prekletniki! Ponthus! Ponthus! To pot se ne boste sami otepali te sode! Ponthus, ubijem se, če ne verjamete, da nisem sokriv izdajstva!«

Klotar je skočil k najbližjemu drevesu, da si zavaruje hrbet.

»Juan Tenorio,« je zaklical, »vem, da ta razbojniška nakana ne izvira od vas!...«

»Hvala vam!« je rekel Tenorio in planil proti napadalcem.

Toda že v naslednjem trenutku je ležal na tleh. Bilo mu je, kakor da se mu nebo podira na glavo... ali kakor da bi se bil z vso močjo zaletel v zid...

V resnici ni bilo ne nebo ne zid. Pest velikanskega rokavjača mu je bila padla na teme kakor kovaško kladivo...

Don Juan se je zvrnil, zaprl oči, jih spet odprl in kakor skozi meglo gledal boj, v katerega je nenedoma poseglo več oseb. Juan Tenorio, misleč, da

se te nove osebe porajajo iz njegove lastne pretrese domišljije, je le šepetal:

»Angeli in arhangeli, poletite k Leonori in ji povejte, da je ljubezen do nje poslednja misel Juana Tenoria... Kakšen udarec, sveta nebesa! Kaj me je tako treslo po glavi? Oh, ti lopovi, Kako ga naskakujejo! Držite se, gospod Ponthuski! Joj, kako jih odbija, zdaj na desni, zdaj na levi! Kako udarja po njih! To ti je meč! To ti je spretnost! Imenitno! Glejte si ga, eden je že na tleh! Ponthus! Ponthus! Tegale se varujte!... Izvrstno! Z bodalom ga je... Oh, pa ga bodo vendar zmogli!... Hočem... moram mu... ne, saj ne morem!... Obkoljen je! Z vseh strani!... Hej! Kdo so tile? Odkod so se vzeli?... Ho, ho!... Moj teleban je, Jakomin!... In vražji Bel-Argent!... In še dva, ki ju ne poznam?... Kaj, malopridni Corentin, tudi ti si prišel ubijati Ponthusa?... Ne, ne! Na pomoč mu prihajajo!... Glej, glej, kako so udarili po Loraydanovih lopovih!... Kakšni udarci, sveta nebesa, kakšno kričanje!...«

Mahoma se je ves batin privid utrnil... Don Juan je bil omedlel.

XII.

KRALJ FRANC DA SVOJEMU VELIKEMU PROFOSU UKAZ

Nekaj ur kasneje, v Louvru...

Amaurija de Loraydana so pravkar spustili v kraljev kabinet, kjer so zbrani Bervieux, stotnik telesne straže, Bassignac, kraljev komornik in ve-

liki profos Croixmart, med tem ko drugi plemiči v predsobijh še čakajo, da pridejo na vrsto.

Bervieux je vojak, je pa tudi dvorjan. Z odmerjenimi in izbranimi besedami poroča njegovo veličanstvu o nezadovoljstvu stražnikov, ki so jim iz varčnosti odvzeli vezeno prepasko. In kralj odloči, naj se prepaska vrne. Gospod Bervieux se zadovoljen odpravi, kakor da bi vojskovodja zapuščal bojišče, češ: »Zmaga je naša!...«

Gospod de Bassignac je vzor polnega dvorjana. Noben plemič ne zna bolje od njega pripovedovati slanih in krepko zabeljenih zgodbic, ki spravljajo njegovo veličanstvo v dobro voljo. Nihče ne zna bolje dokazovati, da se njegovo veličanstvo od dne do dne mladi, da ga dela blede barva obličja le še zanimivejšega in da se mu gubice na obrazu imenitno prilagajajo. Njegovo veličanstvo vse to željno posluša ter odslovi gospoda de Bassignaca kar najmilostiveje, tako da sta kralj in komornik drug z drugim na moč zadovoljna.

Gospod de Croixmart je zaničljivo poslušal te bedastoče. Ko so končane, pristopi tudi sam ter podá svoje vsakdanje poročilo o dogodkih v vseučiliški četrti, v mestu in v Starem mestu.

Prav ob tem času je grof de Loraydan zaprosil za nujno avdijenco. Kralj neutegoma ukaže, naj spuste ljubljence k njemu.

Veliki profos prepusti besedo dvorjanu. Umakne se za nekaj korakov in čaka, da dokonča svoje poročilo kasneje. Sicer pa lahko vpričo njega govore o vsem. Saj ni človek: stroj je, neusmiljeni

drobilni stroj kraljevske sodne oblasti... skratka, veliki profos.

»Sire,« je rekel Loraydan, »nocoj smo imeli pri Arronskem dvorcu boj.«

»Aha,« je veselo vzkljnil kralj, »torej si se vendar ohranil? Nu, kako, si osvojil trdnjavo? Zala upornika, Leonora de Ulloa, se ti je predala na milost in nemilost!«

»Dona Leonora je pobegnila, sire!«

»Pobegnila?«

»Da, sire!«

Kralj, ki se je že veselil mikavnega poročila, je srdito poskočil in jel hoditi po kabinetu sem ter tja.

»To so ljudje!« je rekel. »Odpravijo se ugrabiti deklet, ki iz trme odbija sijajno možitev, in ji dajo, da pobegne! Jaz ti pravim: ta svatba bo, naj stane kar hoče! Za mojo korist gre, za državno korist! Vzameš jo in jo vzameš!«

»Sire,« je odvrnil Loraydan, »iz pokorščine do vašega veličanstva sem bil trdno namenjen, da pustim svoje majhno nagnenje do done Leonore v nemar. Dobro mi je znano, da je njegovemu veličanstvu kralju španskemu ta ženitev pogoj za ureditev neke druge zadeve. Moja vdanost do vas je brezpogojna, sire. Odkrito sem prosil Leonoro de Ulloa, naj me sprejme za moža.«

»Izvrstno. Kaj je odgovorila?«

»Odbila me je. Nato sem ji dal štirinajst dni za premislek ter jo opozoril, da se moram zateči k skrajnim sredstvom, ako bi vztrajala v svojem odporu proti vaši in cesarjevi volji. Mislim, da sem ravnal kot dober plemič.«

Šest oznak nove faze

Sodba italijanskega novinarja v Berlinu — Začasni nemški cilj je prekinjenje zvez med Anglijo in Francijo ter osamljenje Anglije — Nemška premoč

Berlinski dopisnik milanskega lista »Corriere della Sera« tako označuje šest glavnih značilnosti nove vojne faze, ki se je začela pred dnevi z drugo nemško ofenzivo:

1. Eden izmed ciljev nemškega vrhovnega poveljstva je nedvomno zasedba čim večjega dela francoske obale. Zato bi to vojno lahko označili za »obalno vojno«, o čemer se lahko prepričamo, ako sledimo nemškim operacijam na zapadu od njih začetka do danes (zasedbe Danske, Norveške, Nizozemske in Belgije). Strateški cilj teh operacij je obrnjen proti Angliji, ki jo Nemčija hoče osamiti. To je bila že Napoleonova zamisel, ki pa je propadla, ker je bilo v izvedbi preveč lukenj, predvsem na Nizozemskem. Nemčija teh napak ni ponovila, vendar pa mora, ako hoče uspeti, zasedati se toliko francoske obale, da bo vsa obala ob Rokavu v nemških rokah. Ko bodo Nemci to dosegli, bodo pomorske zveze med zaveznicami zelo otežene. Pričakovati torej smemo, da bo glavni nemški udar sledil v smeri na Le Havre.

2. Francoska obrambna črta na Sommi in reki Aisne ne razpolaga z onim nepre-

trganim sistemom utrd, kakršen je bil v Belgiji ter ob podaljšku Maginotove črte. Ako so Nemci uspeli zavzeti te utrdbe, kakor Liege in Namur, bodo tem lažje izsilili padec manj utrjenih postojank.

3. Hitrost nemškega prodiranja je še vedno v razmerju nemške premoči v zraku.

4. Nemška letala so z bombardiranjem Bordeauxa, Lyona, Marselle, Pariza in drugih središč v zaledju porušila del tehnične pripravljenosti Francije za nadaljnje borbe. Posebno velikega pomena pa je bombardiranje luke Le Havre, ki je glavna uvozna luka za premog in goriva iz Anglije. Porušenje pristaniških naprav bo še bolj povečalo težkoče francoske vojne industrije.

5. Doslej se lahko reče, da je nadmoč nemškega vojnega materiala izven dvoma, zlasti glede oklopnih enic in topništva. 6. Francozi se sedaj bore sami, brez Angležev in Belgijcev. Boriti se morejo samo defenzivno in pod vtiškom velikega poprejšnjega poraza ter proti sovražniku, ki ne le ni manj borben, temveč je še povrh polastil še najboljšega francoskega vojnega materiala.

Sovjetska sodba o času kot zavezniku

Sovjetski sindikalni organ »Trud« tako razlaga nagli razvoj dogodkov na zapadnem bojišču v zvezi z razmotiranjem, čigav zaveznik je v tej vojni čas:

»V sedanji ostri borbi največjih kapitalističnih držav zapadne Evrope je postavljena na karto usoda svetovnih imperijev. Vojna se vodi z vsemi sredstvi: na bojiščih, v listih, v zraku. Obširno se izkorišča blokada in druge metode podtalne izsposkopavanja nasprotnih sil. Istočasno pa obe vojni stranki izkoriščata — zaradi boljše priprave — tudi časovni činitelj. Čas namreč ni bil med tem absolutno nevtralen. Delal je pač za onega, ki ga je znal izkoristiti, kakor je to potrebno v danem trenutku, za onega, ki je pokazal pobudo in odločnost. V prvih osmih mesecih je čas nedvomno delal predvsem za Nemčijo. Nemčija je v poslednjih mesecih pokazala pobudo tako v vojaškem kakor na gospodarskem področju. Ona je razširila svojo trgovino na države, ki jih ni dosegla angleška blokada, ter je iz njih dovažala razne za vojno važne surovine. Predvsem je v tem smislu izkoristila velike možnosti skandinavskih držav in držav v jugovzhodni Evropi.«

List navaja v tej zvezi nekaj zanimivih števil, ki kažejo uspešnost nemške trgovine s prvih osmih mesecev vojne, nato pa piše: »Sedaj je Nemčija zaprt uvoz nafte iz prekomorskih držav, toda po dogovoru iz leta 1939, si je Nemčija zagotovila 60% svojega prejšnjega uvoza rumunske nafte. K temu je treba dodati še proizvodnjo sintetične nafte, ki je v zadnjem času doživela nove uspehe. V prvem razdobju vojne je bilo tudi vprašanje železne rude ugodno rešeno za Nemčijo. Pogrešili pa bi, ako bi smatrali, da bo časovni činitelj tudi v bodoče brezpozojno deloval za Nemčijo. Angleško-francoski blok ima še ogromne neizkoriščene materialne in ljudske rezerve britanskega imperija in francoskih kolonij. Ta blok bo končno razpolagal tudi z rezervami Zedinjenih držav Severne Amerike ter rezervami vsega ameriškega kontinenta, holandskih kolonij itd. Zato uteme čas v določenem trenutku delati za zaveznike. Prav zaradi tega je Nemčija pohitela, da izkoristi svojo sedanjo premoč. Vojna izrabljanja, ki bi se zavlekla za nekaj let, bi mogla namreč zaveznikom končno samo koristiti.«

BELEŽKE

Notranja edinstvo —

prva skrb neutrancev

Sofijski »Miro« objavlja uvodnik o dolžnostih Bolgarov kot državljani neutralske države. Uvodnik se tako zaključuje:

»Ko mi vsi soglasno odobravamo politiko miru in nevtralnosti ter se veselimo, ne smemo pozabiti, da je ta politika potrebna opora vsakega državljan naše države. Vsak naš državljan mora biti pravičen ter na obe strani nepristranski. Naša razmišljanja, naša ocenjevanja in naše domneve, naša uganjanja in pritrjevanja ne bodo spremenila toka dogodkov, pa tudi ne povečala izgledov na uspeh tega ali onega vojnega tabora. Nasprotno pa lahko oslabe našo notranjo edinstvo, ki je moramo čuvati kakor punčico svojega očesa v teh težkih dneh, ako se jutri nočemo kesati. Z nekega višjega vidika pa bi bilo razen tega tudi nemoralno, ako bi se veselili tolikšnega trpljenja in ga celo odobravali.«

Kakšna koncentracija?

Dočim dokazujejo glasila JRZ, da nam v današnjih dneh koncentracija ni potrebna, se organ vladne skupine SDS »Nova riječ« stalno zavzema za vzpostavitev režima narodne sloge. V svoji zadnji številki objavlja posebno tehten članek, v katerem izjavja:

»Preživljamo trenutke propadanja celih držav, urejenih, naprednih in bogatih; trenutke velikanskih naporov in še večjega trpljenja, osvajanj in porazov, v dosedaj neslučenem obsegu. Priče smo gorastnih prevratov. V teh časih ko se ustvarja stanje za stoletja — kako izgledamo mi, kakšno vlogo igramo mi? Naš svet niha med dvema krajnostima: med fatalistično brezbriznostjo in kukavičjim strahom. Kako znajo zgoditi naši ljudje kritizirati. Ali pa ne opozarja vse to kar vidimo okrog sebe, tudi vsakogar od nas, da mi mladi in šibki dobro odpremo oči in upremo svoje poglede nekoliko dalje od svojih koč? Toda, mi ne vidimo dosti niti znotraj naše kože.

Enako škodo povzročajo tisti ljudje, ki se vdajajo paničnemu strahu. Ta strah paralizira vsako akcijo. In vendar ima prav Adam Pribičević, da smo od rojstva vendar mora imeti neke vrline, ko naš ostri živ na tem strahnem mestu balkanskega prepaha, na katerem živimo. Morali smo imeti dovolj hrabrosti, morale, domovinske ljubezni, sposobnosti za kulturno ustvarjanje, velikih ljudi in organizatorjev. Propadli so Tračani, Makedonci, Gali, Avari, Iliri, balkanski Turki, mi smo ostali, poleg Grkov in Bolgarov.

Kakšni ljudje so nam sedaj potrebni? Ljudje s fantazijo, ki mora biti uravnotežena z izkustvom, in ljudje brez strahu. Take ljudi gotovo imamo. Brez ozira, ali so baš visoko solani in brez ozira koliko so stari. Koncentracija je potrebna, koncentracija takih ljudi, da bomo mogli dostojno odigrati vlogo, ki nam je od usode namenjena.

Najti se mora izhod

Splitski »Narodni list« razpravlja o položaju uradništva in piše:

»Življenje postaja vse bolj tesnobno. Cene se dvigajo in ljudje se mučijo, kako bi se znašli in obdržali. Vsi imajo kakšno možnost, da poboljšajo svoje stanje, delavci postavljajo svoje zahteve, producenti zahtevajo višje cene. Toda imamo vrsto ljudi, ki so v današnjem stanju popolnoma brez moči. To so uradniki. Ako kedaj, potem se danes od javnega nameščenja zahtevajo delo in patriotizem, maksimum napora, dol-

žnosti in vestnosti. Uradniški stan je zašel danes v težak materialni položaj. Sam težko govori za sebe, zato je naša dolžnost, da rečemo besedo zanj. Ta beseda se glasi: Izhod! Mora se najti izhod! Ne konkriziramo te zahteve, vsaka pot je dobra, ki dobro vodi k cilju. Ali izhod v obliki povnjenja plač ali v obliki neke druge in drugačne pomoči, ni važno. Važno je, da se nekaj stori za javnega nameščenja. Ako kdo, potem uradniški stan ne sme biti v času, ko svojo moč posveča narodu in državi, obremenjen s skrbjo, kaj bo jedel opoldne in zvečer in kaj bo z obleko in obutvijo. V interesu naše skupnosti, naroda in države ponavljamo: Mora se najti izhod; skrajni čas je za to!»

Obsodba krščanskega socializma

Glasilo krščanskega socialnega delavstva »Delavska pravica« objavlja izvešek iz referata zagorskega župnika Markeža na nedavni ljubljanski duhovniški konferenci, na kateri je bila krščansko-socialna »Jugoslovanska strokovna zveza« izključena iz občestva katoliških organizacij. Župnik Markež očita Jugoslovanski strokovni zvezi, da se je po vojni izneverila načelom svojega ustanovitelja dr. Janeza Kreka in da je zala pod marksistični vpliv. Za osnovo svojega pokreta je sprejela Marxov socialni in gospodarski program in je trdila, da je treba katoliško cerkev sprijazniti s socializmom. Privolila je v nekaj mešan katoliško-marksistični zakon, ki so ga krstili z imenom krščanski socializem. Toda ta mešan zakon se ni izkazal. JSZ je postala dvoživka, ki se je vedno bolj oddaljevala od katoliške miselnosti in katoliške prakse. Vsa prizadevanja za njeno prevrnitev so bila brezuspešna. Župnik Markež je na kraju trdil, da »duh in taktika te organizacije zastrupljata delavstvo s protikrščansko miselnostjo ter ga odtujeja resnični povezanosti z bogom in cerkvijo.«

»Delavska pravica« priobčuje to sodbo brez komentarja in pristavlja samo, da vsa zadeva izhaja iz političnih, ne pa iz cerkvenih ali verskih vzrokov.

Priprave za izvoz bauxita v Rusijo

Splitska »Nova doba« poroča, da se v rudarskem revirju v Drnišu pripravljajo izvoz velikih množin bauxita v Rusijo. Cena bo višja nego v ostalih državah, ki sedaj naš bauxit kupujejo. Baje pride skoraj v Sibirski prvi sovjetski parobrod iz Črnega morja, ki bo natovori 7.000 ton te rude. Rusija ima sicer sama tudi obširna najdišča bauxita (iz katerega se izdeluje aluminij), toda ruska ruda je precej siromašna na aluminij, dočim vsebuje naš bauxit mnogo več aluminija.

Vodilni nemški list o razpoloženju na jugovzhodu

»Völkischer Beobachter« javlja iz Beograda, da je zaključno poročilo nemške vrhovne komande o borbah na Nizozemskem, v Belgiji in Flandriji, v jugovzhodnih državah napravilo silen vtis, zlasti pa številke, ki jih vodstvo nemške vojske navaja. Iz teh številk izhaja, da so Francozi in Angleži v svoji vojni zmornosti odločno oslabiljeni, in jugovzhodna Evropa ne dvomi, da bo Nemčija končno zmagnala.

V zvezi s tem priobčuje »Völkischer Beobachter« članek, v katerem zatrjuje, kako se je angleški agentom posrečilo na jugovzhodu ponekod povzročiti pravo psihozo strahu pred Nemci. S to psihozo si je

treba tudi razlagati, da so posamezne balkanske države klicale nove obveznike in izvršile dopolnilne varnostne ukrepe, ki naj bi povečali občutek varnosti. Vendar izgleda, da je kriza že premagana. Polagoma se uveljavlja upanje, da se bo balkanskim narodom posrečilo ostati izven evropskega konflikta. Celo kratkovidni opazovalci že spoznavajo meje velikega političnega obračuna in morajo ugotoviti, da se Balkan ne nahaja znotraj teh mej. Sploh se na Balkanu vršijo pomembne psihološke spremembe. Število onih, ki še vedno verujejo, da se bo Anglija rešila, je vedno manjše. »Ko bo Anglija ležala na tleh, bo šele spoznala, kako malo jo je svet rad imel in kako zelo jo je sovražil« — zaključuje »Völkischer Beobachter«.

Cankov o bolgarskih težnjah

Turški novinar Sakir Rasim Cecen, ki se je pred dnevi mudil v Bolgariji, kjer se je razgovarjal z mnogimi bolgarskimi državljani, objavlja med drugim tudi naslednjo izjavo, ki mu jo je dal poslanec Cankov, bivši predsednik bolgarske vlade in eden izmed najbolj temperamentalnih bolgarskih politikov desničarske vsmeritve. Cankov je turškemu novinarju rekel med drugim:

»Noben Bolgar ne misli na kakršnekoli žrtve glede naših nacionalnih aspiracij, toda nihče tudi ni na drugi strani za njih nasilno uresničenje. Bog, narava, zemljepisni položaj ter skratka vsi prirodni in moralni činitelji nas sili, da vedno živimo drug z drugim s svojimi sosedi. Mi želimo glede naših revindikacij primeren sporazum, ki bi nam omogočil nadaljevanje prijateljskih odnosov in miroljubnega sodelovanja z narodi, ki nas obdajajo in ki jih mi smatramo za svoje tovariše. V zadnji volilni kampanji sem izjavljal svojim volilcem, da bi bila za nas sprčo dogodkov v svetu prava neumnost, ako bi hoteli izkoristiti prilike, ki bi nam jih mogel nuditi morebitni kritični položaj naših sosedov. Toda to ne pomeni, da bi morali obupati nad pametno in mirno rešitvijo. Ko bo položaj dozorel, bo tudi razumevanje vsestransko.«

„Čas odločitve“

Pod tem naslovom je objavil nemški list »Hamburger Fremdenblatt« uvodnik, v katerem najprej pravi, da je zmaga pri Dunkerqueu odgnala zaveso nad poslednjim aktom svetovno-zgodovinskega spopada med Nemčijo in zapadnimi velesilami, nato pa nadaljuje:

»Ni več angleškega otoka, niti utrjene Francije. Male države, ki so bile poklicane, da zadržijo nemški prodor, so odigrale svojo strateško nalogo. Ta del borbe je najprimernejša prilika, da proučimo temeljne politične cilje sedanje vojne, ki je odločilnega pomena za organizacijo nove Evrope in za njeno svetovno-politično ureditev. Nemčija je šla v vojno iz dveh razlogov. Ona je želela uničiti angleško politiko intervencije na evropskem kontinentu, obenem pa dokončno zlomiti stoletni francoski odpor proti edinstvu nemškega rajha. To nam pove, zakaj je trenutno največja sila nemškega udara napadena proti oni Franciji, ki je zamudila svoj zgodovinski trenutek. Nemški narod danes dobro ve, da se ne more več sporazumeti s Francijo in da je močnejše evropsko vprašanje rešiti samo, ako se za vselej uniči želja Francije po nadvladavi v Evropi. Nastopil je torej odločilni čas... Cilj je doseči strnjeno velikega evropskega področja bodočnosti, ki bo pod močnim vodstvom postalo končno odločilen činitelj v svetovni borbi močnih kontinentov.«

Izjava

madžarskega državnika

Milanski list »Corriere della Sera« objavlja izjavo, ki mu jo je dal bivši madžarski ministrijski predsednik Imređy, sedaj predsednik zunanje-politične komisije v madžarski zbornici, o katerem se govori, da ni pristaja politike nevtralnosti. Imređy je izjavil med drugim:

»Šele danes Evropa razume pomen jeklenega pakta med Nemčijo in Italijo. On je dokončno porušil versajske pogodbe in na njegovih osnovah nastaja nov evropski zemljevid. Danes sem bolj ko kdajkoli prepričan, da obe velesili, Italija in Nemčija, potrjeni in utrjeni v veri v nov svet, korakata z naglimi koraki zmagi naproti. Madžarska priključitev politiki osi je spontana in lojalna, kajti madžarski narod je globoko prepričan, da hočeta Nemčija in Italija doseči tak sistem mednarodnega sožitja, ki bo pomenil za vse obnovevte za neslajševih jamstev pravice, varnosti in miru, teh treh osnov, ki so nujno potrebne evropski civilizaciji. Mi Madžari ne moremo nikdar pozabiti Mussolinijevih milanskih besed o »Madžarski kot velikem vojnem poboljencu«, ki mora tudi doseči svojo pravico. Mi zaupamo duceju, vemo pa tudi, da si je treba pravico zaslužiti in da je treba vzdržati v preizkušnji zgodovine.«

Francoske domneve o italijanskih zahtevah

V pariškem »Oeuvre« razpravlja znana francoska novinarka Geneviève Tabouis o seznamu italijanskih zahtev, ki ga baje pripravljala italijanska diplomacija za predložitve zaveznikom. Francoska novinarka ima o teh zahtevah naslednje informacije: Italija bo zahtevala: 1. Nico z okolico, 2. Korziko, 3. celotno posest Tunisa, 4. razorožitev Gibraltarja, 5. internacionalizacijo Sueškega prekopa, 6. francosko Somalijo z Džibutijem ter 7. zvezo Libije z Abesinijo (italijansko Vzhodno Afriko) preko egiptovskega Sučana. To naj bi bil minimalni italijanski program.

Omejitev sladkorne porabe v Franciji

Nemški listi poročajo, da je zašla Francija v stisko zaradi preskrbe s potrebnimi množinami sladkorja. Za letošnje leto je določena za 10% višja odkupna cena za sladkorno repo, da bi se pridobil kmečko prebivalstvo za čim večji pridelek. Poleg tega so oblasti zelo omejile porabo sladkorja. Uvedena je sladkorna karta, ki daje vsakemu prebivalcu pravico samo do 700 g sladkorja na mesec. Obenem je ukinjena dosedanja prepoved porabe saharina, ki se sedaj lahko svobodno prodaja. Po mnenju nemških listov pa tudi ti ukrepi ne bodo mogli odpraviti sladkorne krize v Franciji.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

10 let vlade kralja Karola

Srbohrvatski govor rumunskega veleposlanika po beograjskem kratkovalovnem radiu

Beograd, 7. junija. A.A. Rumunski veleposlanik v Beogradu Viktor Cadere je imel nocoj preko kratkovalovne radijske postaje o priliki proslave 10letnice vladanja rumunskega kralja Karola II. govor v srbohrvatskem jeziku in je v njem med drugim dejal:

»Obrambna priprava naroda predstavlja danes težko in zapleteno dolžnost. Ne gre samo za tehnično pripravo, temveč za mobilizacijo in koncentracijo vseh narodnih sil. V našem narodu je bilo mnogo nepoznane in neuporabljene sile. Treba jo je bilo sprožiti, z drugimi besedami: bilo je treba, da rumunski narod pozna samega sebe, da bi mogel z zaupanjem gledati v bodočnost z vsemi njenimi okoliščinami, v katerih bo moral najti sebi pot. Če pomislimo na vse to, bomo mogli popolneje razumeti ogromno delo, ki ga je opravil Nj. Vel. kralj Karol II. v času teh 10 let svojega vladanja. Po zaslugi globokega razumevanja, ki ga ima rumunski suveren za svoj narod in potrebe časa, ki ga preživljamo, je kralj Karol II. mogel dati Rumuniji novo ustavo, ki je postavila v službo prestola, domovine in naroda vse politične sile države brez izjeme. Naredil je konec prepiru med brati in je približal veliki rumunski družini narodne manjšine. Da bi imel vedno v svoji bližini velike državnike, je kralj ustanovil kronski svet, s katerim se posvetojuje. Zbiranje vseh političnih sil je danes v Rumuniji edinstveno, ker vsak državljani pripada fronti narodnega prepoda.«

Skrbno se je kralj Karol bavil tudi s kulturnimi, gospodarskimi in finančnimi vprašanji države. Mnogo napak iz preteklosti, razpisništvo in pomanjkanje organizacije se je na njegovo pobudo popravilo, mnogo novega ustvarilo. Danes je rumunsko kmetijstvo na neprimerno višji stopnji, kakor je bilo pred 10 leti. Rumunska industrija je doživela drzen razmah. V rumunskih tovarnah se izdelujejo komplikirani stroji, lokomotive najboljše kakovosti, pa celo podmornice in druge bojne ladje. Javne finance so urejene in pod strogim vodstvom.

Kot Neutrudljiv delavec je naš kralj dan in noč delal za izpolnitev oborožitve in za zgraditev utrjene bojne črte kralja Karola. Rumunija je v službi miru, kakor je to rekel kralj Karol, vrhovni poveljnik rumunske vojske, vedno bila pripravljena braniti svojo narodno zupuščino. Tako smo mogli videti kako je v nekaj mescih rumunski narod žrtvoval okoli 15 milijard levov za oboroževanje. Te žrtve so bile in bodo še doprinele z isto vero, kajti svi Rumunji vidijo, da je usoda naroda v dobrih rokah.«

Veleposlanik Cadere je končal svoje pre-

davanje s toplimi besedami, ki jih je naslovil na rumunsko suverena in na rumunsko-jugoslovansko prijateljstvo.

Rumunski listi o jubileju

Bukarešta, 7. junija. A.A. (DNB). Jutri poteče 10 let, odkar je zasedel prestol kralj Karol II. Prvotno so mislili to desetletnico proslaviti z velikimi svečanostmi, a na kraljevo željo so se svečanosti odpovedali. Listi pripravljajo za jutri svečane izdaje in članke o »10 letih prepoda in obnove«. Namesto prvotno nameravanih velikih slovesnosti se bodo vršile samo seje akademije, ki bo izrekla priznanje 10 letnemu delu kralja Karola. Posebno bodo poudarili pomen sedanje ustave, kraljeve zasluge za državno obrambo in za narodno vzgojo mladine ter dela, ki jih je vladar izvršil za kmeti in kmetijstvo. Pohvalili bodo tudi pobude kralja Karola za preureditev Bukarešte in drugih rumunskih mest.

Govor kralja Karola

na bukareški razstavi

Bukarešta, 7. junija. A.A. (Rador). Kralj Karol II. je imel o priliki otvoritve razstave »Mesec Bukarešte« naslednji govor: »Gospod predsednik občine! Zame je vedno v veliko zadovoljstvo, da morem vsako leto začeti to lepo manifestacijo bukareške občine, a istočasno tudi vse države. Otvoritev letošnje razstave poteka v znamenju 10letnice mojega vladanja. Pri tej priliki so besede odveč, ker nam bo ta razstava najzgovornejša priča onih dejanj, ki so mogla biti uresničena, in naporov, ki so jih poleg mene vsi prenašali za povzdigo države. Proglamam, da je razstava »Mesec Bukarešte 1940« otvorena.«

Gospodarska mobilizacija v Rumuniji

Bukarešta, 7. junija. A.A. (Reuter). Poljedelski ministar je izjavil, da je Rumunija sklenila prilagoditi svoje gospodarstvo vojni časom in razmeram. S tem v zvezi je podrobno obrazložil zakon, ki daje vladi zadnja poblastila, da lahko izvede gospodarsko mobilizacijo v mirnem času.

Poplave v Rumuniji

Bukarešta, 7. junija. A.A. (DNB). Iz več rumunskih krajev prihajajo poročila o novih povodnjah, nastalih zaradi neviht. Prebivalstvo je ponekod splezalo na drevesa in čakalo tam, da pride pomoč. Mnogo živine je utonilo. V mnogih krajih je letina uničena. V Moldaviji je posebn prizadeta pokrajina Foksanija. Veliko škodo trpi tudi dolina Sereta, ker se vode ponekod predre nasipe.

Živčna vojna v očeh Švicarja

Švicarski profesor Gottfried Guggenbühl piše v »Neue Zürcher Zeitung« o švicarskem razpoloženju v sedanji vojni, pri čemer se posebej dotika novih vojnihih metod tako zvane »totalne vojne«, ki jo smatra za največjo naravno katastrofo. Posebno poglavje posveča živčni vojni in v tej zvezi piše med drugim:

»Tudi neutraltalec ima živce, celo zelo občutljive živce, in mora zato paziti, da mu ne odpove. Varovati se moramo pred tem, da bi se prepustili trenutnim razpoloženjem in izgubili svoje ravnotežje. Inozemska propaganda, ki daleč presega vse, kar nam je o njej znano iz svetovne vojne, in ki po radiu skuša uro za uro vplivati na nas, nam skuša z napačnimi ali zavistimi vestmi pokvariti stvarno presojo dogodkov. Preverimo po možnosti vse in obdržimo zase samo resnico; ako pa te ni mogoče ugotoviti, verjemimo onemu, kar je vsaj verjetno. Zlasti pa odkla-

najmo vesti, ki bi hotele spraviti našo nevtralnost v dvom ali nas nahujskati.

Živčna vojna je izbruhnila v vseh svojih oblikah. Kdor jo je nekoč poznal samo po pripovedovanju, jo je v poslednjih mescih do sita sam doživel. Varujemo se v teh spoznanjih zlasti vseh pretiravanj! Ne bodimo pa prestrogi z onimi, ki niso več gospodarji svojih živcev. Kdor jih obvladuje popolnoma, naj še nadalje ohrani vso svojo mirnost in naj jo prenaša še na druge, kdor pa jo za hip izgubi, naj se spet zbere in jo spet pridobi. Poedinci bodo znabiti vedno odgovorevali, toda glavno je, da kot celota ohranimo duševno ravnovesje. Ako se zavedamo resnosti položaja in časa, ni potrebno, da bi se zaradi tega vsak hip vzemirjali z novimi vestmi. K sreči je Švicar, ki velja za treznega človeka, še vedno sposoben dojemati dejstva. To je tudi najboljša, kajti drugače ne bo gospodar svoje usode.«

Drzen nočni napad v Zagrebu

Zagreb, 7. jun. o. V pretekli noči je bil izvršen sredi Zagreba pravcati gangsterski napad. Krčmarja Ivana Vujičića je sredi noči v Beograjski ulici blizu glavne kolodvoru ustavil neki deček, ki je prodajal cvetje, ter ga prosil za denar, češ da je lačen. Vujičić je izvelkel denarnico, v kateri je imel poleg drobiža tudi 29.000 din. Tisti trenutek je prišlo iz za oga neki neznan mlajši človek, iztrgal Vujičiću denarnico ter pobegnil. Izginil je v temi. Policija je davi prišla Djura Bobića iz Popovca pri Markuševcu blizu Zagrebu. Fant je priznal svojo razbojništvo in povedal, kje je denar. V resnici so ves denar kmalu našli pri njegovih sorodnikih v Popovcu.

Sodna razprava o poneverbah v Zagrebu

Zagreb, 7. jun. o. Tu se je pričela glavna razprava proti inž. Urošu Trbojeviću, ki je bil obtožen, da je v času od 10. julija 1937 do 28. aprila 1938 kot višji pristav, tehnični inženjer pri bivši banski upravi in kot član režijskega odbora za obnovo gledališkega poslopja v Zagrebu, od denarja, ki mu je bil ta namen zaupan, kakor tudi od svote, ki bi se morala porabiti za instalacije v bolnicah v Sisku in Glini, večkrat pridržal znatne dele v skupnem znesku 641.809 din. Poleg njega so obtoženi še Danko Batori, Štefan Kaiser, Josip Weigel in Trbojevićeva žena Sonja, češ da so mu primagali pri teh poneverbah.

Inž. Trbojević je bil danes zaslišan, a je vztrajal pri svoji izpovedi, da ni ničesar kriv. Gmotno je bil v dobrem položaju in je živl redno, tako da tudi s te strani ni razloga, da bi si bil prilagal zaupan mu javni denar.

Upokojitve na zagrebški univerzi

Zagreb, 7. junija. o. Upokojeni so bili vseučiliški profesorji dr. Ljudevit Andrasy na pravni, dr. Laza Marković na medicinski ter dr. Milan Senoa in dr. Slavoljub Kancel na filozofski fakulteti zagrebskega vseučilišča.

Iz poštne službe

Beograd, 7. jun. p. Prenešana je pošta na uradnica Ana Vovk iz Šmartnega ob Paki v Celje.

Žrtev strele

Varaždin, 7. jun. o. Ze nekaj dni se ponavljajo nad Hrvatskim Zagorjem velike nevihte in nalivi. Tudi včeraj je nad mestom in okolico silno deževalo, ponekod pa je padala tudi toča, ki je povzročila še prav posebno veliko škodo. V Žitkovcu je strela ubila 48 let staro kmetico Terezijo Veronkovo.

Sporazum o dvolastnikih z Bolgarijo

Beograd, 7. jun. p. Službene novine objavljajo uredbu o ratifikaciji sporazuma glede končne ureditve dvolastniških posestev med Jugoslavijo in Bolgarijo. Sporazum, kateremu je priključen tudi izvršilni pravilnik, podrobno ureja vsa sporna vprašanja in določa tudi podrobnosti glede odkupa in zamenjave dvolastniških posestev.

Razdejanje v totalni vojni

Posebni vojni poročevalec milanskega lista »Corriere della Sera« Cesco Tomaselli objavlja dopis iz Cambraja, v katerem opisuje strahovita razdejanja, ki jih puščata za seboj vojna mehaničnih in oklopnih enic ter vojna iz zraka. Italijanski poročevalec ugotavlja med drugim:

»Prvi vtis človeka, ki potuje po bojiščih v Flandriji (mene je vodila pod ob Liègea proti Namuru in v severno Francijo), je vtis popolnoma razdejanjih pokrajin. Toda po daljšem pregledovanju spoznaš, da ni to razdejanje sistematično, slepo, niti totalno. Sistematično je razdejanje mostov, viaduktov, prehodov, železniških postaj itd. Tu je razdejanje popolno. Vse, kar služi za reden promet, je uničeno. Vse je paralizirano kakor ob srčni paralizi. Vlaki vseh vrst stoje negibno na tračnicah. Na tišči lokomotiv, vozov vseh vrst in polno priljage — vse križem krazem, brez reda in napol ali popolnoma uničeno.

Druga slika, ki je ne bom nikdar pozabil, je slika razdejanega Maubeugea. Ako povem, da ni niti ena sama hi

SPORT

Popoldne atleti, zvečer boksarji
Dve zanimivi sportni prireditvi v teku dneva

Po čudnem naključju sta padli na današnje soboto — kljub suhi med sportnimi dogodki — kar dve zanimivi prireditvi, ki pa sta razporejeni tako, da bodo zanimivi in lahko sledila obema.

Atletski miting se začne
ob 15.

Na stadionu ob Tyrševi cesti se bo pričelo zanimivo atletsko tekmovanje za prvenstvo ljubljanske univerze. Razen konkurence posameznikov se bo tekmovanje ocenjevalo še posebej za posamezne fakultete, slednje pa še za dvojbo med našima dvema akademskima društvima: JASO-m in ASK-om. Ker je med akademsko mladino precej dobrih in tudi na dobrih atletov, ki so razdeljeni na razne fakultete in deloma tudi na obe društvi, bo konkurenca gotovo prav napeta.

Današnji spored — tekmovanje bo tudi še jutri popoldne ob 10. dalje obsega naslednje discipline: tek 100 m, skok v višino met kroglice, tek 400 m, kladiva in skok v daljino.

Ob pol 17. bo med sporedom še tekmovanje več moštev v odbojki. Vhod v stadion je oba dni z Vodovodne ceste.

Medmestni boksarski
nastop

Začetek v dvorani Delavske zbornice ob 20.30

Drevo ob 20.30 pa nastopi v dvorani Delavske zbornice elita jugoslovenskih amaterskih boksarjev. Ker je to po treh letih prva boksarska prireditve, pa organizator tekmovanja — ZSK Hermes, da se bo ljubljansko sportno občinstvo odzvalo v kar največjem številu. Da omogoči vstop vsakemu, ki se zanima za ta klasični sport, so določene za vstop minimalne cene 5 in 10 din.

Kakor smo že objavili, bodo nastopili najboljši boksarji iz Zagreba, Maribora, Jesenice, Kamnika, Trbovlj in Ljubljane. Imena nastopajočih kot so Baloh, Hladni, Ipavec, Pollak, Švajcar, Volčič, Antolin, in še mnoga druga, že sama jamčijo za to, da

bo prireditve res na višku. Razen tega bo za uvod prikazana tudi partija rokborbe. Prireditelj zlasti opozarja, da bo začetek točno ob napovedani uri. Sicer pa je v interesu občinstva, da pride točno, ker se deži ne bodo numerirani, tako da bo sedel boljše tisti, ki bo prišel prej.

Po nastopu se bodo zbrali delegati slovenskih klubov, ki imajo boksarske sekcije in ustanovili »Slovensko boksarsko zvezo«, katere ustanovitve z veseljem pozdravljamo tudi mi in ji želimo obilo uspehov.

Še nekaj sporeda
za danes in jutri

Domače prvenstvo v tenisu bo danes in jutri na igriščih Ilirije pod Cekinovim gralom. Nastopijo naši najboljši igralci, med damami g. Sernečeva, Parinova itd. Vstopnine ni. Občinstvo se opozarja na to prireditve.

Danes popoldne ob 16.30 bo na igrišču SK Ljubljane revanšna nogometna tekma med kemiki in montanisti ljubljanske univerze. Borba obeh enajstoric bo danes v znamenju revanše za izid pretekletih sobote še bolj huda kakor je bila pred tednom dni.

Jutri bo v Ljubljani prijateljska tekma med ligaško enajstoro Ljubljane in ZSK Hermesom s pričetkom ob 17., v predtekmi pa bodo nastopili subjuniorji Ljubljane proti Svobodi.

V Trbovljah bo jutri gostovala moštvo SK Zagreba iz Zagreba. Ker je ta enajstorica trenutno v prav dobri formi, velja za njeno gostovanje v Trbovljah veliko zanimanje. Tekma se bo pričela ob 16. Sportno občinstvo se vljudo vabi k številni udeležbi.

Celjski nogomet. Na celjski Glaziji se bo pričela jutri ob 16.30 zanimiva prijateljska tekma med SK Slavijo iz Ljubljane in SK Jugoslavijo. Ob 15.15 bo predtekma mladinskega nogometa v Olimpiji.

Danes in jutri bo v Zagrebu večje juniorsko atletsko tekmovanje Concordije, na katerem bodo startali tudi nekateri znani atleti iz Ljubljane.

V območju Srbije nogometne lige se bo danes jutri začela kvalifikacijske tekme za vstop v ligo, za katerega se poteguje 10 kandidatov, in sicer Krajišnik iz Banjaluke, Sand iz Subotice, Jugoslavija iz Pančeva, Zeleničar iz Indije, Hajduk iz Arzenala iz Sarajeva, Valjevski sportklub iz Valjeva, Jedinstvo iz Čačka, Zeleničar iz Niša ter slednjič SSK iz Skoplja.

V tekmi za dunavski pokal bosta jutri dve tekmi, in sicer v Subotici med Žakom in Bato, v Novem Sadu pa med Vojvodino in Bačko.

50.000 smučarjev
med šolsko mladino

Zanimivi podatki iz poročila načelnika mladinskega oddelka JZSS

Za nedeljski občni zbor JZSS je med ostalimi funkcijami pripravil zelo zanimivo poročilo tudi načelnik mladinskega oddelka g. prof. Vinko Zaletel, iz katerega posnemamo med drugim nekatere številne podatke o razvoju smučarstva med šolsko mladino, ki najbrže tako podrobno še niso bili zbrani nikjer.

G. profesor izvaja v svojem poročilu, da je treba, če hočemo, da bo smučarski sport res postal naš narodni sport, posvetiti glavno pozornost mladini. Številni klubi so že sedaj posvečali veliko skrb mladinskim oddelkom, še večje koristi pa bi imelo takšno delo osredotočeno pri ministrstvu za telesno vzgojo, ki pa zaradi pomanjkanja finančnih sredstev še ni moglo vidno poseči v praktično propagando za razmah smučanja med mladino.

Poročevalec omenja nato vzorno izvedeno tekmovanje za državno mladinsko prvenstvo v Planici, ki se ga je udeležilo 211 tekmovalcev, med katerimi je bilo nekaj tako dobrih moči, ki vzbujajo upravičeno nado, da bodo lahko v nekaj letih uspešno zastopali barve naše države v mednarodni areni.

Savezni mladinski odsek je s pomočjo banke uprave zbral nekatere statistične podatke o razvoju smučarstva med šolsko mladino in ugotovil naslednje:

Na osnovnih šolah v dravski banovini zna od 180.000 otrok smučati okoli 25.000, uči pa se jih smučanja 18.000, tako da je vsega 43.000 takih, ki bodo kmalu obvladali ta sport. Smučk imajo ti otroci okoli 27.000, od njihovih učiteljev pa se bavi s smučanjem skupaj nekaj nad 1000 učnih moči, tako da pride povprečno na enega učitelja 177 uencev.

Na meščanskih šolah je razmerje približno enako. Od 11.000 meščanskošolskih uencev jih zna smučati 3500, uči pa se jih nekaj nad 1000, tako da se jih vsega bavi s smučanjem nad 4600. Smučk ima ta deca vsega nekaj nad 3000, meščanskošolskih učiteljev pa se bavi s smučanjem 83, tako da pride na vsakega izmed njih skoraj 128 uencev.

Tudi na srednjih in strokovnih šolah stanje ni boljše. Od 13.800 srednjošolskega dijaštva zna smučati 6100 dijakov, uči pa se jih skoraj 1300, tako da je v srednjih šolah okoli 7400 dijakov smučarjev. Ti dijaki imajo okoli 6100 smučk, med profesorji pa imajo 133 takih, ki se bavijo s tem sportom, tako da pride povprečno na enega 105 dijakov. Za vse te vrste šol so torej nujno potrebni smučarski tečaji in smučarski učitelji. Od vse šolske mladine v Sloveniji, ki jo je okoli 200.000, smuča torej okroglo 55.000 otrok, to je nekaj nad eno četrtino.

Mladinski odsek se je z vsemi sredstvi trudil, da je izvedel nekaj tečajev, ki so vsi tudi krasno uspeli. Način dela, ki ga je predlagal in v danih možnostih tudi izvedel mladinski odsek JZSS v Sloveniji, je pokazal, da so po tej poti najprej dosegljivi realni rezultati in treba bo delati tako

po vsej državi, če bomo hoteli našo mladino v velikem številu privedi v smučarski sport.

Razpis

Kolesarska podzveza v Mariboru razpisuje za nedeljo 16. junija kolesarsko dirko za prvenstvo mariborske podzveze na gorski progi. Start bo ob 13.30 pred gostilno »Lebec« v Reki pri Hočah, cilj na odcep ceste k Pohorskiemu domu. Dolžina proge okrog 6 km. Prijave je poslali najpozneje do 11. junija na naslov: Jenko Jože, Maribor, stadion SK »Zeleničar« ob Tržaški cesti, Prijavnina 10 din za dirkača naj se plača istočasno s prijavo. Poznejše prijave se ne bodo upoštevale. Nagrade: I. in II. senior darilo; III., IV. in V. kolajno; I. junior darilo, II. in III. kolajno. Razdelitev nagrad bo takoj po končani dirki v Mariborski koči na Pohorju. Pravico starta imajo vsi seniorji in juniorji, ki imajo veljavno licenco za l. 1940 in so člani klubov mariborske kolesarske podzveze. Vozni se na lastno odgovornost po pravilih KSKJ ter cestno-policijskega reda. Eventualne proteste je treba vložiti 15 minut po končani dirki pri vodstvu dirke z zneskom 25 din, ki se v primeru ugodne rešitve protesta vrne. Prireditelj si pridržuje pravico, odpovedati dirko, ako se ne prijavijo najmanj pet vozačev-dirkačev. Dirka bo ob vsakem vremenu.

Razpis

Lahkotletski dečletoboj za prvenstvo mesta Maribor bo prireditelj sportni klub »Zeleničar« 15. in 16. junija na svojem stadionu ob Tržaški cesti. Vrstni red tekmovanja v soboto 15. t. m. bo: tek 100 m, skok v daljavo, met kroglice, skok v višino, tek 400 m. Začetek tekmovanja ob 17. uri. Vrstni red tekmovanja v nedeljo 16. t. m. bo: tek 110 m preko zaprek, met diska, skok s palico, met kopja, tek 1500 m. Začetek tekmovanja ob 17. uri. Prijave je poslali na naslov SK »Zeleničar«, Maribor, Tržaška cesta. Zadnji rok za prijave 8. junij ob 18. Prijavnina za atleta 10 din. Prvak prejme kolajno, II. in III. plasirani pa diplomu; zmagovalci si pribori naslov: »Prvak mesta Maribora v desetboju za leto 1940«. Tekmovanje bo na tekašči, ki je dolgo 428 m, ima dva nedvigljena zavoja in je posuto z ugaski. Pravico nastopa imajo le verificirani atleti mariborskih atletskih klubov, ki so člani SAZ-e, odnosno člani VASKJ. Tekmovalo se bo po pravilih in pravilnikih JAS-a odnosno VASKJ.

Nogometna reprezentanca Slovaške je na Spasov dan gostovala v Sofiji in zmagala nad bolgarsko nogometno elito s 4:1 (1:1).

SK Ljubljana. Postava za obe jutrišnji tekmi je razvidna v omari pri Sport-Kmetu. Pridite vsi in točno! Pričetek prve tekme ob 16., glavne pa ob 17. Načelnik.

ZSK Hermes (nogometna sekcija). Opozorjamo igralce I. skupine na jutrišnji prijateljsko tekmo z Ljubljano. Podrobnosti so razvidne na objavi deski na našem igrišču. Mrežar sigurno. Načelnik.

SK Grafika. Jutri ob pol 16. naj bo juniorsko moštvo na igrišču Korotana. Postava je razvidna na igrišču Ilirije. Opremo dvignite med 17 in 18.

Ljubljanska kolesarska podzveza (Službeno). Redna seja LKP bo v torek dne 11. t. m. ob 20. v kavarni »Vospornik«. Stari trg 34. Zaradi izredne važnosti se vsi gg. odborniki pozivajo, da se te seje udeležijo sigurno in točno.

JASO. Za današnji spored akademskega atletskega prvenstva naj bodo ob 14.30 na stadionu sigurno naslednji: Vilar, Sodnik, Pohar, Oberšek, Slanina, Breznik, Kajfer in Banko. Ostali, ki bodo startali jutri, pa naj se zbere na stadionu ob 9.30. Vhod je z Vodovodne ceste.

R A D I O

Sobota, 8. junija
Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi in poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Zdj veseli spet bodimo, plošče lepe izberimo. — 12.30: Poročila in objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Zdj veseli spet bodimo, plošče lepe izberimo. — 14: Poročila. — 17: Otroška ura (nastop otrok). — 17.30: Za najmlajše (plošče). — 17.50: Pregled sporeda. — 18: Za delopust igra radijski orkester. — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19: Napovedi in poročila. — 19.20: Nacionalna ura. — 19.40: Objave. — 20: Zunanje politični pregled (g. dr. Al. Kuhar). — 20.30: Življenje v dveh... (pisan večer s prizori, petjem in godbo). — 22: Napovedi in poročila. — 22.15: Za vesel konec tedna igra radijski orkester.

Beograd 17.15: Narodna glasba na harmoniki. — 18.20: Prenos koncerta uencev beogradske Glasbene šole. — 19.40: Šumadijski večer. — 22: Prenos glasbe iz karnar. — Zagreb 17.15: Koncert radijskega orkestra. — 18: Prenos iz zagrebske pravoslavne cerkve. — 20.30: Klavirski koncert. — 21: Veseli večer. — 22.25: Koncert radijskega kvarteta. — Sofija 18: Narodna glasba. — 18.30: Kvartet mandolin. — 19: Violina. — 20: Zabavni koncert. — 22: Plesna glasba. — 22.30: Narodna glasba. — Praga 19.15: Lahka glasba in pesmi. — 22.20: Prenos opere »Viljoica v snegu«. — London 20.15: Varietetski program. — 21.35: Razna glasba in petje. — 22.35: Zabavni koncert. — 23.10: Plesna glasba. — Pariz 19.52: Koncert solistov. — 20.25: Prenos opere »Madame Butterfly«. — 23.15: Plošče. — Rim 17.15: Koncert na orglah. — 21: Simfonični koncert. — 22.30: Godba za ples in zabavo. — 23.15: Plesna glasba. — Berlin 21.15: Plošče. — 21.30: Zabavni koncert. — 23: Razna glasba.

Naše gledališče

D R A M A

Sobota, 8.: Severna lisica. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.
Nedelja, 9.: Neopravičena ura. Izven. Globoko znižane cene od 16 din navzdol.

Franc Herceg spada med najbolj znane madžarske pisatelje. Njegova tridejanska komedija »Severna lisica«, kaže okretost in duhovitost francoskih komedi. Dejanje se razpleta v zakonskem triletniku in je posebno zanimivo zaradi fino orisanega psihološkega zapleta. Igrali bodo Mira Danilova, Kralj, Vida Juva, Gregorin in Drenovec. Režija je prof. Šestova. Nocojšnja predstava je izven abonmaja po znižanih cenah od 20 din navzdol.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopolni to tenitive se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 6.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 6.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Kamp kam?

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 3 din. Najmanjši znesek 17 din.

Pri Putrichu

danes in jutri ples. Vljudo vabljeni. 14727-18

Službo dobi

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 3 din. Najmanjši znesek 17 din.

Več koscev

sprejme za takoj Huč, Vegova ul. 10. 14672-1

Kovaškega

pomočnika veččesa avtomobilskega dela in avtomobilskega varenja — sprejme. Nastop takoj. — Josip Kotec, Sušak. 14602-1

Več dobrih

zidarjev sprejme gradbeno podjetje A. Maurič. Vojaški obveznosti, po možnosti opustijo. 14759-1

Čevljarskega

pomočnika sprejme takoj. Predpogoji dobra moč. Dobi stalno službo. Šipeč Roman, Čevljarski, Bled 13. 14702-1

Službe išče

Beseda 50 par, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 3 din. Najmanjši znesek 17 din.

Dva brivka

pomočnika želita spremeniti mesto. Nastop takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Brivce«. 14725-2

Gospodična

iz boljši družine bi šla radi premembe zraka brezplačno, le za hrano in stanovanje k boljši družini na Gorenjsko kot družabnica ali spremljevalka otrok. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mesec dne«. 14731-2

Vajenci (ke)

Brivskega vajenca sprejme takoj. Rudolf Zakovšek, brivec, Ljubljana, Poljanska 51. 14682-44

Pouk

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 3 din. Najmanjši znesek 17 din.

Strojepisni pouk

Večerni tečaj, vpisovanje in pričetek pouka poljuben. Christofor učni zavod, Dobrobranska c. 15. 14616-4

Potniki

Sopotnika v avto vzemem za štatersko turo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Čelje« — Rogaska Slatina — Pruje. 14708-5

Pohištvo

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 3 din. Najmanjši znesek 17 din.

Pohištvo

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 3 din. Najmanjši znesek 17 din.

Pohištvo

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 3 din. Najmanjši znesek 17 din.

Pohištvo

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 3 din. Najmanjši znesek 17 din.

Pohištvo

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 3 din. Najmanjši znesek 17 din.

Pohištvo

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 3 din. Najmanjši znesek 17 din.

Pohištvo

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 3 din. Najmanjši znesek 17 din.

Pohištvo

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 3 din. Najmanjši znesek 17 din.

Lokali

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 3 din. Najmanjši znesek 17 din.

Skladišče

šupami, ograjeno cca 80 kv. m v Celju, Kerkova cesta 26, primerno za trgovino s kurivom in za druge vrste, oddam v zakup. — Vprašati na naslov: poštni predal 4. — Sv. Peter v Savinjski dolini. 14598-19

Buffet

v središču Zagreba, dobro uveljavljen, stalni gosti, nizka mesečna najemnina, v bližini državnih uradov takoj prodam zaradi rodnosti razmer za 30.000 din z vsem inventarjem. Ponudbe na: Poldi Pekar, Zagreb, Vlačića 95. Bufet. 14661-19

Posest

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 3 din. Najmanjši znesek 17 din.

Velika

trgovska hiša v mestu Celju prodaja, Ponudbe na področju Jutra v Celju pod znakom »Trgovska hiša«. 14436-20

Hiša z vrtom

enodružinska, v okolici Ljubljane, poceni prodam. Vižmarje 10 pod klancem. 13969-20

Gostilna

nova hiša, stavišča, njiva gozd, bližina Maribora napredaj. Ponudbe na področju Jutra Maribor pod »Prometna točka«. 14742-20

Parcela

prodam po zelo nizki ceni v Vižmarju in St. Vidu. — Ob parceli vodovod in elektrika. Vižmarje 78, nasproti Mizarске zadruge. 14716-20

Hiša

enodružinska v Soštanju z dvema vhodoma (dve poselajni parceli), s pritlikarjani in vrtom takoj prodam event. oddam dvema kupcem (za vsako parcelo). Informacije daje notarij v Soštanju. 14691-20

Trgovsko hišo

kupim ali hišo s posvostvom kjerkoli. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pripravno za trgovino«. 14686-20

Dve trgovski hiši v Ptuj

z dobro vpeljano in 30 let obstoječo trgovino, najboljša prometna točka, stanovanja, skladišča, garaža, vodovod itd. prodam. Dopolni na ogl. odd. Jutra pod »Ptuj«. 14643-20

Novo hišo

v Trbovljah pri rudniku, prodam. Ponudbe na področju Jutra v Trbovljah pod »Petstanojansk«. 14629-20

Veleindustrija KUPI vsako količino

STAREGA PAPIRJA po najvišjih cenah. — Ponudbe z navedbo količine in cene pod »Papir P-6278« na Interklam, d. d., Zagreb, Masarykova 28.

Tehnični uradnik

28 let star, agilen, vsestransko uporabljen, vjen samostojnega vodstva, s perfektnim znanjem nemščine želi premeniti službeno mesto. — Cenjene ponudbe prosim na oglasni oddelek »Jutra« pod: »Energija«.

Stroji

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 3 din. Najmanjši znesek 17 din.

Strožnico

dobro ohranjeno, za obdelovanje železa in jekla, manjšega modela kupimo. Ponudbe na elektrarno Vuhred v Vuhredu. 14690-29

Razno

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 3 din. Najmanjši znesek 17 din.

Psihografolog Feliks Globočnik

Ljubljana, hotel »Slova«, sprejema stranke ter odgovarja na pismena vprašanja. Raziskavanje pisav, karakterologija, analize, Starši, zakoni, zaročenci, ločenci, podjetnosti, delodajalci, diame, gospodje, vsi ki Vas tarejo skrbite ter težave, pa ne najdeti poti iz njih, obrnite se na strokovnjaka, pa dobite dragoceni, resnični nasvete, ki Vam bodo koristili celo življenje. Dobite odgovor tudi v najzgodnejših življenjskih vprašanjih. Dela na strogo znanstveni podlagi. 14730-37

Psihografolog in astrolog

Ljubljana, hotel »Slova«, sprejema stranke ter odgovarja na pismena vprašanja. Raziskavanje pisav, karakterologija, analize, Starši, zakoni, zaročenci, ločenci, podjetnosti, delodajalci, diame, gospodje, vsi ki Vas tarejo skrbite ter težave, pa ne najdeti poti iz njih, obrnite se na strokovnjaka, pa dobite dragoceni, resnični nasvete, ki Vam bodo koristili celo življenje. Dobite odgovor tudi v najzgodnejših življenjskih vprašanjih. Dela na strogo znanstveni podlagi. 14730-37

S. Paradiso

Psihografolog Paradiso Vam kaže smer sreče in blagostanja. Predložite svoje rojstne podatke in lastnorčni podpis, pa Vam opiše Vaš značaj. Odpre Vam zastor Vašega življenja. Pove Vam, s kom in kako se boste poročili. Kako se obvarujete nesporazuma v zakonu. Kako vzgajate otroke. Katerih bolezni se morate varovati. Kdaj se podajte v izkušnje, da Vam srečno uspejo. Kdaj stavite v loteriji itd. Dela na najnovejši znanstveni podlagi. Psihografolog. Njegovim psihološkim analizam izraza na tisoče obiskovalcev prinese zablave. S. PARADISO, astrološki grafolog, Ljubljana, Hotel Slon, soba 15. Stranke sprejema od 8. do 12. in od 14. do 19. ure. Ostane samo do 10. junija v Ljubljani. 14724-234

Dopisi